



יחדין
ארגון נוער

ירחון פעילות חודשי
ארגון הנוער 'יחדין'

נושא החודש:

בן תורה

שבועות



חברת הדרכה



חודש סיון תש"פ | מותאם לגילאי יסודי



ירחון פעילות
חודש סיון

נושא החודש:

בן תורה שבועות



מותאם לגילאי יסודי



יחדיו
ארגון נוער



משרד ראשי: רחוב גבעת שאול 27, גבעת שאול, ירושלים
טלפון: 077-40-50-813 מפקס: 153-524-236-122
זוא"ל: c0774050812@gmail.com

מזכ"ל התנועה: אילן קוסמן
ניהול תוכן: ישראל שילה
כתיבה: ראובן מילצקי
עריכה: מרדכי רוזנברג
גרפיקה: סטודיו 'דינמי' - שלומית כהן

© כל הזכויות שמורות לארגון הנוער 'יחדין'

ירחון פעילות 'יחדי' | חודש סיון תש"פ

בנושא: שבועות - בן תורה

נושא החודש:

שבועות - חג מתן תורתנו:
מהי התורה ומה הייחודיות שלה.
בן תורה:
מהו בן תורה, מה המעלה שלו, ואיך מגיעים לזה, למרות הקשיים.

רקע לנושא:

אין מתאים יותר מאשר חודש מתן תורתנו להרחיב על משמעות המושג בן תורה, ועל האושר הנלווה למי שמצטרף למועדון היוקרתי הזה!

מטרת הנושא:

כידוע תנועתנו מבוססת על שלושה עמודים מרכזיים: לקחת אחריות, לשאוף להצליח, ולהיות בן תורה. דבר בעיתו מה טוב, הגיע הזמן שנתמקד בדרכי ההגעה לאותו בן תורה המצופה מחניך 'יחדי'.

כמה נקודות חשובות אליהן כדאי שים לב:

שלושת המטרות שלנו: לחוות חיי תורה מתוך שמחה ואושר, לשאוף להצליח ולנצל את הפוטנציאל שלנו, ולקחת אחריות על עצמינו, סביבתנו ועל העתיד שלנו.

דוגמא אישית: בחודש הזה נראה לחניכים אהבת תורה מהי. למשל נלמד מתוך גמרא קטנה טרם תתחיל הפעילות, נספר בערגה על שנות הישיבה הקדושה, וכן הלאה.

מבצע החודש

שינון פרק משניות בעל פה

נכריז בתחילת החודש על מבצע 'תלמוד תורה כנגד כולם', בו ייערך מבחן בסוף החודש על פרק משניות שלם, לפי בחירה של החניך בעצמו.

הפרק צריך להיות חדש שלומדים אותו מעכשיו, ולא פרק שכבר יודעים...

נושאי המפגשים לחודש זה:

מערך 1 | חיבור בן אלפי שנים! 5

מערך 2 | הערך החשוב ביותר! 13

מערך 3 | מתיקות התורה ואהבתה 21

מערך 4 | חכמת התורה 31

מערך 5 | יגעת ומצאת - תאמין! 39

מערך 6 | דרכו של בן תורה 47





תג מזהב תורתנו:

חיבור בן אלפי שנים!

אנו עומדים כבר לקראת סיום ימי ספירת העומר. כל לב יהודי נרגש לקראת קבלת התורה, כל נפש מתרגשת לקראת קבלת המתנה הטובה והיקרה בעולם - היא התורה הקדושה.

שומה עלינו להבין: מהי באמת התורה? איך התורה מחברת אותנו - כאן ועכשיו - לראשית ימי עם ישראל, לניסי יציאת מצרים ולמעמד האלוקי בהר סיני?

הבה נחכים!



שאלה לדיון

אנחנו יהודים מאמינים בני מאמינים, וגדלנו על ה"אני מאמין... שכל התורה המצויה עכשיו בידינו היא הנתונה למשה רבינו עליו השלום".
נשאלת השאלה, מה הסימן החזק ביותר, אותו הטביע הקב"ה בתורתו, סימן המוכיח לכל מבקש אמת, שתורתנו המצויה היום בידינו היא אשר ניתנה בסיני?

תשובה

לקראת מעמד הר סיני, אומר הקב"ה למשה: "הִנֵּה אֶנֶכִּי בָא אֵלֶיךָ בְּעַב הָעָנָן, בְּעָבֹר שְׁמַע הָעָם בְּדַבְרֵי עֲמֹךָ וְגַם בָּךְ יֶאֱמִינוּ לְעוֹלָם" (שמות יט ט). כלומר, הקב"ה אומר למשה: איני רוצה למסור בידיך את התורה בסתר, ורק לאחר מכן תספר לבני ישראל את המאורע. אני רוצה לתת את התורה לעיני כל עם ישראל. מדוע? כי בדורות הבאים יקומו ילדים שלא ראו בעיניהם את מעמד הר סיני, וישאלו - מנין אני יודע על מעמד הר סיני? מה ההוכחה שגורמת לי להיות בטוח בזה בלי שום פקפוק? כפי שנראה עוד מעט - ברגע שהמעמד נעשה לעיני כל העם, יהיה ניתן להוכיח את קיומו לדורי דורות, ללא שום פקפוק.

כל שאר הדתות בעולם, מבוססות אך ורק על סיפור של אדם אחד, שסיפר על התגלות נבואית פרטית שלו. כך קרה באסלאם, וגם בנצרות. אמונה המתבססת על אדם אחד - אין לה יסוד מוצק. הרי מספיק שלאותו אדם יש יכולת מנהיגות ושכנוע, כדי להצליח במזימתו. ואם ימצא שדבריו היו שקר - הרי שכל בניין האמונה שבנה - קורס בבת אחת.

אבל עם ישראל, הוא העם היחיד שהאמונה שלו אינה מתבססת על יחידים, אלא על מאורע שכווולולם ראו ביחד!

כל אחד ואחד מעם ישראל שיצאו ממצרים, היה נוכח במעמד הר סיני, קיבל נבואה, ומסר את הדברים מאב לבן, עד לדור שלנו. כאשר הדברים עוברים במסורת כזאת - אין סיכוי לטעויות. אב אינו משקר לבנו, ואין ביכולת של אומה שלמה להמציא מאורע שלא התקיים. אנו יכולים לקבל את הדברים בצורה ודאית.

משל למה הדבר דומה?

תארו לעצמכם, שנער בבית הספר מגיע יום אחד, ומספר לכולם שאתמול בשעה מאוחרת ראה מסוק נוחת במרכז השכונה, מתוכה יצא טייס ומסר לו מכתב מיוחד.

אתם הייתם מאמינים לו? ספק גדול...

עכשיו, נחשוב שנער מגיע, ומספר שאתמול בלילה הוא ועוד **חמישה** נערים ראו את הנחיתה המסוק. תאמינו לו? האם הוא היה משקר שעוד חמישה נערים ראו דבר שלא קרה? טוב, אולי גם הנערים האחרים שותפים לשקר...

ואם הוא יספר **ששלושים** נערים ראו את הנחיתה?

ואם הוא יספר לכם **שמאות** מתושבי השכונה עמדו שם וראו את הנחיתה? אם לא יבואו מיד נערים אחרים ויאמרו שהם לא ראו את זה והכל שקר, סימן שזה אמת...

לא ניתן להמציא שקר, ולטעון שהסיפור קרה לעיני מיליוני איש. כאשר משקרים, חייבים לומר ש'אף אחד לא ראה, רק אני'... אם מספרים על דבר ש'כולם ראו', ואף אחד לא מכחיש, הדבר אמת לאמיתה. מעמד הר סיני, שלפי הכתוב בתורה התרחש לעיני מיליוני איש (600,000 גברים מעל גיל עשרים), בלתי ניתן להכחשה!

צופן האותיות: כמו כן, הקב"ה הצפין בתורה צפנים מדהימים המראים לנו שהתורה נכתבה באופן על-טבעי. תוכנות מחשב משוכללות בודקות את אותיות התורה, ומגלות כי בין האותיות רמוזים מאורעות המתרחשים היום! למשל, אם תקראו בפרשה מסויימת, מתחילת הפרשה, בדילוג של שבע עשרה אותיות בכל פעם, תקבלו רצף מסויים של מילים, המתאר מלחמה שאירעה השנה!

כל מערכות ההגנה האלו מעניקות לנו את שלוות הנפש לדעת שהתורה שבה אנו מחזיקים היום, היא בדיוק אותה התורה שנתנה לאבותינו מפי השכינה. כך יכול היהודי להיצמד להוראות התורה, ולדעת שהוא עושה בדיוק את מה שריבונו של עולם מצפה ממנו.

סיפור | זאת התורה לא תהא אוחלפת!

הרמב"ם היה מורה דרכם של יהודי מצרים, ושל קהילות יהודיות רבות ברחבי העולם. הוא שימש לפרנסתו כרופאו האישי של מלך מצרים, שמו הטוב הלך לפניו, והגיע לאזני בני המעמד הגבוה, תופסי השלטון וחכמי הדת המוסלמים. הכל העריכוהו על חוכמתו ועל תבונתו, נהנו להתייעץ עמו בעניינים שונים, וידעו כי הנוטל עצתו אינו נכשל.



גם המלך, שהיה איש חכם ומשכיל, מצא בו בן שיח הגון, איש כלבבו, אם לדיונים פילוסופים מעמיקים על משמעות החיים, על תורת המוסר, על נפש האדם וכדומה, ואם בענייני משפט וסדרי מדינה העולים על שולחן המלך דבר יום ביומו.

באחד הימים, ברגע של התפעמות מחוכמתו של הרב היהודי, העלה המלך בפיו את שחשב בליבו מכבר: "למה לא תצטרף אלינו כבוד הרב? מדוע לא תהיה מוסלמי טוב כמונו?"

הרב לא נבהל, מאז החל להסתובב בחצר המלך הכין את עצמו לשאלה מעין זו. הוא השיב: "ענין של מסורת! אדוני המלך".

הרים המלך את גבותיו כלפי מעלה, מבקש הסבר למילותיו של הרב.

"אדוני המלך, המסורת שלנו, זו שהעבירו לי אבותי בדקדקנות, היא שמחייבת אותי להמשיך ולהעביר את זה הלאה לבני אחרי, בנאמנות ובאדיקות. מסורת אין עוזבים, הוד מעלתו!"

"מבין אני אותך, כבוד הרב", ניסה המלך, "אבל ודאי תדע כי גם לנו יש מסורת מפוארת ארוכת שנים, אף היא עוברת בנאמנות מאב לבן, דור אחר דור..."

שתק הרב ולא השיב דבר, חושש היה להעלות את זעמו של המלך המוסלמי. אך המלך לא הרפה, הוא הבחין כי לא מחוסר תשובה באה שתיקתו של הרב, והפציר בו כי לא יסתיר ממנו וישיב לו את שבליבו.

משראה הרב כי לא יוכל להתחמק, ביקש מהמלך שיקרא לקאדי המוסלמי, והבטיח "בפניו אוכיח את צדקתי וצדקת דרכי". הקאדי הגיע, והרב ביקש מהמלך כי יורה לקאדי לומר בדרשת יום השישי הקרובה במסגד, בדיוק את מה שיכתוב לו הרמב"ם על גבי פתק. בחוסר ברירה קיבל הקאדי את פקודת המלך, וביום השישי צעד הקאדי אל המסגד עם פתק מוכן, עליו רשומה דרשתו, כפי שכתב הרמב"ם.

עמד הקאדי ודרש, ובתוך כדי דרשתו, נאלץ להקריא פסוקים מזוייפים מהקוראן - ספר הדת המוסלמי. הפסוקים לא הופיעו באמת בקוראן, הם היו משובשים, אבל לקאדי לא היתה ברירה - זו פקודת המלך! למרבה הפלא, ציבור המאמינים המוסלמי עמד וחזר בדבקות אחר כל פסוק, בטוחים היו



כולם כי אלו הם פסוקים אמיתיים. הקאדי שידע את האמת, זעם בליבו, אך מנוע היה מלומר דבר וחצי דבר בפקודת המלך.

הדרשה הסתיימה, והמון המאמינים התפזר. הרב פנה אל הקאדי: 'מחר תורך, תן לי רשימה ואני אקרא בבית הכנסת, בשעת קריאת התורה, מה שתרושום לי...'

בבוקר יום השבת נכנס הרב לבית הכנסת, פתק בידו.

תפילת שחרית עברה והגיעה עת קריאת התורה. עלה הרב אל הבימה לקרוא בתורה, כמנהגו מדי שבת. מאחד החלונות, הציץ הקאדי פנימה.

החל הרב קורא בספר התורה את פרשת השבוע, והנה אך קרא פסוקים מספר, וכל הצבור קורא לעברו ומתקן את אופן הגיית המילה. המשיך הרב בקריאת מספר פסוקים ושוב הציבור מוחה, כי טעה בהגיית מילה נוספת. תיקן הרב את עצמו והמשיך לקרוא, וככה המחזה שב על עצמו עוד פעמים מספר...

בכל מקום בו רשם לו הקאדי מילה לא נכונה, והרמב"ם קרא כך, מחו בו כל הציבור! אז לא היו בבית הכנסת חומשים כמו היום, אבל למרות זאת - הציבור היה בקי בפסוקי התורה, ולא הניח לרב לטעות.

לאחר כמה טעויות חוזרות ונשנות, ניגש הגבאי ביראת כבוד לרב. "שמא עייף כבודו", לחש לרב, "כדאי שהרב ינוח מעט, והקריאה תתבצע בידי קורא מיומן".

בסיום התפילה צעד הרב עם 'אורחו' לארמון המלך.

"ספר נא באזני המלך את שראו עיניך", הורה הרב.

סיפר הקאדי ולא חסר דבר.

"כעת תוכל להבין לליבי", אמר הרב, "ראית שבמסגד הסכימו המון העם בדבקות לטעויות, כאילו נאמרו להם דברי אלוקים חיים, והאמת היא שאני בדיתי הכל מלבי... אבל בבית הכנסת שלי, כשטעיתי רק בצורת ההגייה של המילים, תקנו אותי כולם, ולא חלקו לי כבוד במקום הטעות. ולא עוד, אלא שהגבאי הנתון למרותי, ופרנסתו מסורה בידי, לא חשש והעביר אותי מלהמשיך לקרוא בספר התורה, ומסר את קריאת התורה לאיש אחר, ולא נשא לי פנים. אדוני המלך, בצורה שכזו יכול אני להיות בטוח כי המסורת שלי אמיתית ונאמנה, שהרי אף המון העם שומר עליה מכל משמר, לא רק חכמי הדת. בלב שקט יודע אני כי דרכי אמיתית ללא זיוף וללא סילוף".



תובנה

את ה'מסורת', קיבלנו מאבותינו, שקיבלו מאבותיהם, דור עוקב דור, עד מעמד הר סיני... הלפיד מועבר בדקדקנות מרבית, כל פרט נשמו, כל חלק מועבר, היסודות מונחלים באהבה אל הדורות הבאים, כל בן יודע שהוא חלק בלתי נפרד משרשרת מפוארת של דורות.

אנו גאים להיות חלק משרשרת הנצח של מסורת ישראל, לקבל את לפיד האמונה מהדור הקודם, ולזכות להעביר אותו בעז"ה ה'אלהא - אל הדור הבא!

'זאת התורה לא תהיה מוחלפת, ולא תהא תורה אחרת מאת הבורא יתברך שמו'.

משחק | מְצָא את היהלום

משפט פתיחה:

משחק קבוצות מעניין ומאתגר, המצריך ריכוז ויצירתיות. מתאים לכל זמן.

הסבר כללי:

משחק קבוצות, כל קבוצה מנסה לאתר את מיקום ה'יהלום' המצוי בידי הקבוצה המקבילה.

חומרים נדרשים:

חפץ קטן כלשהו שימשם כ'יהלום'. זה יכול להיות מטבע שקל, וכדומה.

הסבר מפורט בשלבים:

1. המדריך יחלק את החניכים לשתי קבוצות, כל קבוצה מתיישבת בשורת כסאות, זו מול זו.
2. המדריך מוסר את היהלום לחניך הראשון בשורה של קבוצה א'. החניכים בקבוצה זו צריכים להעביר את היהלום בתוך כפות הידיים שלהם מאחד לשני, עד לסוף הקבוצה, בלי שקבוצה ב' תזהה איפה נמצא היהלום.
3. לא חייבים להעביר את היהלום עד הילד האחרון... אפשר להחביא אותו אצל אחד החניכים באמצע השורה, ולהמשיך להציג כאילו 'מעבירים' אותו עד הסוף. כשיהלום 'מגיע' לסוף, מחזירים אותו 'כאילו' מיד ליד לכיוון השני, וחוזר חלילה.
4. לאחר כמה דקות של העברה מיד ליד, המדריך נותן אות להוריד את הידיים. כל החניכים בקבוצה מורידים את ידיהם על הברכיים (יד על כל ברך). כעת על קבוצה ב' לגלות אצל מי מסתתר היהלום. כל חניך בקבוצה אומר את דעתו - איזה חניך מקבוצה א' מחזיק ביהלום, ובאיזו יד מידי.



5. האם קבוצה ב' צדקה באיתור היהלום? כל ניחוש נכון של חניך מקבוצה ב', מקנה לקבוצה נקודה. אם הוא צדק גם לגבי היד, שתי נקודות.
6. עכשיו קבוצה ב' מעבירה את היהלום מיד ליד, וקבוצה א' מנסה לאתר את מיקומו.
7. הקבוצה המנצחת היא הקבוצה שיש לה הכי הרבה נקודות.

תובנה

התורה ניתנה למשה רבנו בהר סיני, ומאז היא עברה מאב לבן ומרב לתלמיד במשך הדורות. הקב"ה באהבתו אלינו, ממשיך להעביר את התורה מדור לדור, האמונה אינה נעצרת לעולם!

עכשיו המרגלית היקרה הזו בידיים שלנו, הבה נשמור עליה בנאמנות, ונזכה להעביר אותה הלאה!



הערך החשוב ביותר!

תורתנו הקדושה מכוונת את כל אורחות החיים שלנו, ומלמדת אותנו מה חשוב יותר, ומה פחות, איך צריך להתנהג, וממה צריך להישמר. בין אדם לחבירו, בין אדם למקום, מצוות רבות המקדשות אותנו, מי שזוכה לחיות חיי בן תורה וללכת בדרך הקב"ה.

ללא ספק, המצווה המרכזית ביותר, שכל חלקי עם ישראל שומרי המצוות שותפים אליה, כל אחד לפי יכולתו ולפי הסגנון המיוחד שלו, היא מצוות לימוד תורה. בשל מצווה זו הוקמו תלמודי התורה, הישיבות והכוללים, עבור מצווה יקרה זו מפנים יהודים שעות רבות ויקרות מסדר יומם, וממעטים בפרנסתם, הכל בשביל הזכות העצומה - ללמוד תורה!

מה טמון במצווה הזו, שהיא חלק מרכזי כל כך בחיי התורה? מה יש במצוות לימוד התורה, שעליה אמרו חז"ל "תלמוד תורה - כנגד כולם!"

על כך ועוד, נרחיב היום.



שאלה לדיון

למה אי אפשר בלי ללמוד תורה, ורק 'להתעדכן' בהלכות ולדעת מה צריך לעשות, כמו שמתעדכנים בחוקים של המדינה. מה החשיבות בעצם הפעולה של 'לימוד התורה'?

תשובה

חז"ל מלמדים אותנו (פסחים נד א) שהתורה הקדושה קדמה לעולם תתקנ"ד (954) דורות, ולפיה ברא הקב"ה את כל העולם. כלומר, ה' ברא את העולם כדי שתהינה אפשרות ויכולת לקיים את מצוות התורה. **התורה לא נבראה למען הבריאה, אלא להפך, כל הבריאה נבראה כדי להיות אמצעי לקיום התורה.**

המצוות השכליות כגון: "לא תרצח" ו"לא תגנוב", אינן רק בגלל שזה מעשה לא מוסרי, וכל אדם מרגיש שזה מעשה רע. אלא להיפך. ה' רצה לאסור את הרציחה והגניבה, ולכן השריש בטבע האדם למאוס בהן ולהתרחק מהן.

כאשר יהודי זוכה ללמוד תורה, הוא מתחבר אל הקב"ה, באמצעות הדברים הקדושים שכתב הקב"ה! כאשר יהודי לומד תורה לשם המצוה, הוא מקיים את העולם בתורתו, וממלא את העולם באור מיוחד, אור רוחני שגנוז בתוככי התורה הקדושה.

לימוד תורה לאורך הדורות - בקרב עם ישראל לדורותיו, כמעט לא היה דבר חשוב יותר מלימוד התורה, ואהבת הלימוד היתה מאז ומתמיד אחד המאפיינים הבולטים שלנו. המוסלמים כינו את עם ישראל 'עם הספר', וביטאו בכך את הקשר הבל-יינתק בין עם ישראל לבין הספר והלימוד. חכמי ישראל יסדו את 'חוק חינוך חובה' כאלפיים שנה לפני שנודעה המצאה זו בעולם. מעמדו החברתי של יהודי נקבע פעמים רבות על פי מדרגתו בלימוד, והכל - זקנים וצעירים, עניים ועשירים, בעלי משפחות ורווקים - השתדלו להקדיש לפחות מעט זמן ללימוד התורה, אם רק היה הדבר ביכולתם.

בעיירה היהודית, העשיר הגדול ביותר, היה מבקש להשיא לבתו כחתן את הבחור הכי... לא הכי עשיר, לא הכי נאה, לא הכי מבריק, אלא התלמיד החכם הגדול ביותר בישיבה!

אמר הנביא: "אם לא בריתי יומם ולילה, חוקות שמים וארץ לא שמת" (ירמיה לג,

כה). הברית היא התורה שעליה נאמר: "כי על פי הדברים האלה, כרתי אתך ברית את ישראל" (שמות לד, כז). קיום העולם תלוי בלימוד התורה, כלומר, חוקי הטבע וההנהגה התמידיים שבאמצעותם מתקיימת ומתנהלת הבריאה בכל רגע, לא היו מתקיימים ללא התורה.

הקב"ה ברא את הבריאה לקיום התורה, ועלינו מוטל התפקיד הנשגב לקיים את הבריאה בכל עת על ידי לימוד התורה. אם היה העולם כולו, מקצה עד קצהו, פנוי רגע אחד מלימוד התורה, כרגע היו נחרבים כל העולמות.

אחריות מיוחדת לקיום העולם מוטלת עלינו, לומדי התורה. יש לנו את הזכות העצומה והמחייבת, להוסיף בשקידת התורה ובעמלה, ובכך נוסף שפע של אור וקיום לעולמות כולם.

סיפור | כבוד התורה!

הגאון רבי אלחנן וסרמן הי"ד, ראש ישיבת ברנוביץ' ומגדולי ראשי הישיבות בדור הקודם (מחבר ספרי 'קובץ שיעורים'), נהג לצאת לארה"ב הרחוקה לגייס כספים למימון והחזקת הישיבה. באותם ימים לא היו טיסות סדירות ונוחות כהיום, וכל מסע כזה הצריך כוחות נפש וגוף עצומים, ומסירות רבה להיפרד מהמשפחה לתקופה, להיטלטל בספינות שבועות מספר, לצאת לארץ נכריה וזרה, וכל זאת - כשההצלחה כלל לא מובטחת...

רבי אלחנן נהג להגיע לבית קבוע, אשר בעליו היה יהודי עשיר מאוד, ותומך תורה באהבה ובחיבה. בכל פעם היה מתקבל אצל אותו יהודי בכבוד מלכים, ובלי לבקש היה מקבל נדבת לב הגונה, ברוחב יד ובסבר פנים יפות.

פעם נקלע רבי אלחנן לארה"ב בעיצומו של החורף, הדרכים היו משובשות ובוציות, וכמעט אף אחד לא יצא אל רחובה של עיה. רבי אלחנן ידע כי ביתו של עשיר זה מרוצף בשטיחים יקרים ועדינים מקיר לקיר, ולכן דחה את הביקור במעונו עד לשעה שיוכל להגיע אליו בצורה נקיה. אך החורף המשיך להכות במלוא העוצמה, ובכל פעם כשהתקרב לביתו של היהודי העשיר - גילה את עצמו מלא בבוץ ולכלוך, ולא עלה על דעתו להיכנס כך לבית העשיר, ולהשחית את השטיחים היקרים והמעודנים...





פעם אחת, כשהתקרב לבית העשיה, גילה כי לבית פתח נוסף ואחורי, ממנו נכנסים המשרתים ומביאים את צרכי הבית. כאשר חשב כן היה - אותה כניסה היתה מהמחסן, מקום שרוצף באבנים פשוטות וזולות, והיה מוזנח ומלוכלך. שמח רבי אלחנן כי יוכל להיכנס לבית מדלת זו בלי ללכלך את הבית, ואכן - דפק בדלת הזו וביקש לדבר עם בעל הבית.

בעל הבית היה מופתע: מי הוא זה ואיזה הוא שקורא לו מהכניסה האחורית? הן שם זו דלתם של משרתי הבית, ולא של אורחים מן המניין? להפתעתו, הוא מגלה בחלל הדלת את ראש הישיבה הנערץ, רבי אלחנן וסרמן, המסביר כמתנצל שלא רצה ללכלך את הכניסה הטרקלינית, ולפיכך הגיע מהדלת האחורית...

רבי אלחנן ביקש להוריד את נעליו ליד הכניסה, להשאיר שם את המגפיים המלוכלכות ואת המטריה הרטובה, ולהיכנס לטרקלין בלי לגרום לכלוך וזנקה.

היהודי העשיר נדהם, אך התעשת במהרה. "במחילה, ייכנס ראש הישיבה מהדלת הראשית, מהכניסה היפה לטרקלין. לא ראוי הדבר שמי שנושא בעול תורה וכל מהותו תורה, ייכנס באותה דלת עם הפועלים הנכרים!" אך רבי אלחנן לא הבין: "לשם מה, רבי יהודי? הבט וראה, כל מגפיי מלאים בוץ, כל בגדיי מלאים לכלוך. מה לך ולצרה הזאת בכניסה הטרקלינית המפוארת?"

העשיר התעקש: "במטותא, ראש הישיבה ייצא מדלת זו, יחזור לחזית הבית וייכנס בדלת הקדמית, בבקשה! אם לא כן, ראש הישיבה הורס את חינוך בנותיי - הן כל ימיי אני מחנכן שהתורה היא החשובה מכל, והשטיחים היקרים, כל הכסף והזהב, בטלים המה לפני כבוד התורה! ועתה, יתקלקל חינוך ילדיי? הם יראו כיצד התורה נכנסת מהדלת האחורית, כדי לשמור על כבוד השטיחים היקרים? לא יעלה על הדעת!

ייכנס כבודו מהכניסה הראשית, יבוא עם המגפיים והבוץ בתוכי הטרקלין, ילכלך ויהרוס את השטיחים היקרים, אך כל בני הבית יראו ויפנימו - כבוד התורה הוא החשוב מכל!"

רבי אלחנן שמע, ונהרת שמחה פשטה על פניו. היהודי בעל הבית מבין טוב כל כך את חשיבות התורה וערכה, וכמה חשוב לו שבני ביתו יפנימו את המסר הזה, בכל מחיר! הוא פנה ונכנס מהכניסה הראשית, תוך שהיהודי העשיר מודה לו בחום על שבזכותו העביר שיעור של אהבת התורה לבני משפחתו! ואכן, זכה אותו יהודי שהתקיימו בו דברי חז"ל 'דרחים רבנן הוה ליה חתנין

רבנן'. הוא זכה ששני חתניו היו מגדולי ראשי הישיבות בטלז בארה"ב.
"טוב לי תורת פיר, מאלפי זהב וכסף".



אנו מעריכים את גודל הזכות ללמוד תורה ולהידבק בקדושה. מכך נובע הכבוד שלנו לגדולי התורה, ולתלמידי החכמים. ולואי שנוכה גם אנחנו לגדול בתורה!



חשקה | שמות בתורה

משפט פתיחה:

משחק מעשיר בידע ובהרמוניה קבוצתית. מי הקבוצה בעלת הידע התורני הגדול יותר?

הסבר כללי:

כל אחד צריך להעביר לשכנו שם שמתחיל באות האחרונה שקודמו סיים, קבוצה שמסיימת ראשונה, מתקדמת, כך עד לניצחון.

חומרים נדרשים:

ידע בתנך, או ספר תנ"ך... מקל ארוך או חבל ארוך.

הסבר מפורט בשלבים:

1. המדריך מעמיד את 2 הקבוצות ב 2 שורות זו מול זו, במרחק 3 מטרים זו מזו. באמצע, מניחים את החבל על הרצפה, מטר וחצי מכל קבוצה.
 2. בוחרים קטגוריה כלשהי מהתנ"ך, למשל 'שמות צדיקים' או 'שמות מקומות'.
 3. כל אחד בתורו מעביר בלחישה לחניך שליידו שם מתוך הקטגוריה הנבחרת, שם שמתחיל באות שבה הסתיים השם שהחבר שלכם לחש לו.
 4. דוגמה: בוחרים קטגוריה, שמות צדיקים. הראשון לחש לשני שעומד לידו "ראובן", השני צריך ללחוש לשלישי שם של צדיק מהתנ"ך שמתחיל באות נ', כגון "נח", וכך הלאה, השלישי לרביעי שם באות ח', עד האחרון.
 5. הקבוצה שגמרה ראשונה את כל השמות מכריזה על השם האחרון ומתקדמת כולה צעד אחד קדימה לעבר החבל.
 6. חושדים שבקבוצה השניה לא הכל עבד נכון? תראו מה יקרה עכשיו..
- כל קבוצה יכולה לומר לקבוצה השניה "אנחנו רוצים לדעת אלו שמות אמרתם",

ואז יצטרכו כל הקבוצה לומר את כל השמות בקול, מהראשון לאחרון, אחד אחרי השני. ואז: אם מתברר שמישהו בקבוצה טעה ולא אמר שם שמתאים לאות האחרונה אותה קיבל, אז כל הקבוצה הולכת צעד אחד אחורה, והקבוצה השניה הולכת צעד אחד קדימה. אבל אם הם צדקו, אז הפוך: הם הולכים צעד אחד קדימה, והקבוצה שחשדה בהם הולכת צעד אחד אחורה.

הקבוצה שהגיעה ראשונה לחבל, ניצחה.

הערות:

- א. המשחק הזה אמור לשבור קרח. ולא להכניס אף אחד למבוכה. באם יש ילד שיש לו קשיי שליפה או בעיה שפתית אחרת, יש לחשוב פעמיים איך לשלב אותו ולסייע לו.
- ב. מצד שני, המשחק יכול לשפר ולהועיל להנ"ל, אם ייעשה בצורה חכמה ובאווירה טובה.
- ג. לקבע כללים ברורים לשאלות שיתעוררו (למשל: אחד אמר 'ישעיה' ואחד אמר 'ישעיהו'...)
- ד. לקבוע איזה מרחק מתקדמים בכל פסיעה לכיוון החבל.

תובנה:

אלו חייו של בן תורה! ככל שנלמד תורה ונדע יותר, נתקדם יותר בחיים...





מתיקות התורה ואהבתה

מה יותר מתוק מדבש? התורה הקדושה - "מתוקה מדבש ונופת צופים". איך באמת מרגישים שהתורה מתוקה? איך יתכן להרגיש מתיקות בלימוד התורה, אם לפעמים זה כל כך קשה?
מה אתם אומרים?



שאלה לדין

יוני ואלעזר התווכחו ביניהם:

יוני: איזה משעמם זה ללמוד כל כך הרבה...

אלעזר: מה פתאום משעמם! ממש כיף לי ללמוד!

יוני: טוב זה בגלל שאתה מצטיין הכיתה ומקבל פרסים וכבוד, מה החוכמה...

אלעזר: ממש לא, ומה היה לפני שקיבלתי פרסים? מה הקשר?

יוני: קשור ועוד איך! תראה איך כולם אוהבים לברוח מהכיתה בהפסקה!

אלעזר: נכון שכיף גם לשחק, אבל ללמוד זו הנאה מיוחדת.

יוני: איזו הנאה? אני לא מרגיש הנאה!

אלעזר: מי שמשקיע קצת, מיד אחרי זה הוא נהנה! תבדוק!

ילדים יקרים, מה אתם אומרים, מי צודק?

תשובה

מי שמתגבר על המאמץ הראשוני ומשקיע את עצמו בתורה, מגלה שבלימוד התורה טמון תענוג רוחני עצום, כפי שנאמר (תהלים יט, ח-ט): 'תִּנְוֶת ה' תִּמְיָמָה מְשִׁיבֵת נְפֹשׁ... פְּקוּדֵי ה' יִשְׁרִים מְשִׁמְחֵי לֵב'.

במענה לשאלה כיצד זוכים לערבות ומתיקות התורה, השיב מרן הרב שטיינמן זצ"ל: "על ידי שמרבים בלימוד התורה עוד ועוד, זוכים למתיקות התורה. העצה להגיע למתיקות התורה, היא רק על ידי שלומדים כל הזמן עוד ועוד".

על הפסוק 'וְשִׂמְחָתְךָ בְּכָל הַטּוֹב אֲשֶׁר יֵתֵן לָךְ ה'' (דברים כו, יא), כתב ה"אור החיים" הקדוש: "ושמחת בכל הטוב, ואין טוב אלא תורה, שנאמר 'כי לקח טוב נתתי לכם', ואם היו בני האדם יודעים ומרגישים במתיקות ובערירות טוב התורה, היו משתגעים ומתלהטים אחריה, ולא ייחשב בעיניהם מלוא עולם כסף וזהב למאומה, כי התורה כוללת כל הטובות שבעולם".

מכירים את השיר הנפלא על המילים הללו? בואו נשיר, ונתחבר למסר הפנימי - אין מתיקות כתורה...

החזרת לי אבידתי!

בדברי חז"ל מצינו תיאורים מופלאים, על אהבת התורה המופלגת של התנאים והאמוראים.

במסכת מנחות, מסופר על יוסף הבבלי שבא לברר את ספקותיו בלימוד אצל רבי אלעזר בן שמוע, ושאלו: "רבי, השוחט את הזבח (וחושב) להניח מדמו למחו, מהו?" רבי אלעזר בן שמוע השיב לו "כשר". חזר יוסף הבבלי ושאלו שוב ושוב, ערבית שחרית וצהריים, ורבי אלעזר השיב כל העת "כשר".

בעת המנחה, חזר יוסף הבבלי פעם נוספת על שאלתו, או אז השיב לו רבי אלעזר בן ערך: "כשר, אלא שר' אליעזר פוסל". מתארת הגמרא כי "צהבו פניו של יוסף הבבלי" מרוב שמחה, והסביר את שמחתו: "רבי יהודה 'פסול' שנה לי, וחזרתי על כל תלמידי ובקשתי לי חבה, ולא מצאתי. עכשיו ששנית לי 'פסול', החזרת לי אבידתי!".

ממשיכה הגמרא לתאר: "זלגו עיניו דמעות של רבי אלעזר בן שמוע, אמר: 'אשריכם תלמידי חכמים שדברי תורה חביבין עליכם ביותר', קרא עליו המקרא הזה: 'מה אהבתי תורתך כל היום היא שיחתי'".

זהו תיאור מופלא, על יוסף הבבלי שאינו מוצא לעצמו מקום כאשר אבד ממנו דבר הלכה, וכאשר מוצא את 'אבדתו', שמחתו גדולה עד שפניו משתנים. הרי לנו המחשה, לחביבות עצומה ורגש עז של יהודי לתורה. זוהי דרגה נעלה של אהבת תורה, אליה ניתן להגיע.

החטמון שמצא רבי אבהו

בתלמוד ירושלמי מובא, שהתלמידים ראו את פניו של רבי אבהו מאירים ושמחים, והבינו שמאורע מיוחד התרחש. סברו התלמידים, שרבי אבהו מצא מטמון של כסף זהב, והתעשר. אך לבסוף התברר להם, שרבי אבהו זכה ללמוד דבר תורה חדש, תוספתא עתיקתא שנתגלתה לו, ומכך האירו פניו, עד שקרא עליו רבי יוחנן את הפסוק "חכמת אדם תאיר פניו". רואים אנו מכך, כי חביבותם של חז"ל לתורה לא ידעה גבול, ולימודם היה מתוך רגש והתפעמות הלב.

בגמרא דרשו את הפסוק "באהבתה תשגה תמיד", מלשון שיגיון, שמגודל אהבת התורה והלהיטות אחריה, מתנהג האדם כפתי ובעל שיגיון. כרבי אלעזר בן פדת, שהיה יושב ועוסק בתורה בשוק התחתון של ציפורי, ושכח את חלוקו העליון בשוק



העליון, ומרוב אהבתו לתורה לא הבחין בעצמו שהוא יושב ללא חלוקו העליון.

הגביר שיפסיד את טעם החיים

ביקש פעם רבי אהרון קוטלר זצ"ל לשכנע גביר שישלח את בנו ללמוד בישיבת לייקווד. אולם הגביר התעקש לשלוח את בנו ללימודי מקצוע, וטענתו בפיו: "אם יגדל בני לגביר גדול, כמוני, יוכל להחזיק תורה כמו זבולון, ולקבל שכר כמו של לומד התורה בעצמו!"

"אתה אכן צודק", השיב לו רבי אהרון. "אולם עולם הזה, מה יהא עליו? איזה טעם יהיה לחייו של בנך, אם לא יזכה לשבת ולהגות בתורה הקדושה, ויאלץ לשקוע בעסקיו?"

מקבץ סיפורים

אהבת התורה המדהימה של מרן הרב עובדיה יוסף זצ"ל

1.

היה זה בעת שצלל הרב עובדיה זצ"ל לעומקה של תורה, בחידושי הריטב"א בבבא מציעא, לפתע באו להודיעו שהגיע זמן תפילת מנחה והציבור ממתין. נענה הרב ואמר: "הביאו לי בבקשה את החליפה והמגבעת".

מיד הביאו את חליפתו וכובעו, וכשבאו להושיטם לרבינו, מצאוהו שקוע בלימודו. חזרו ואמרו לרבינו "הגיע זמן התפילה!"

או אז רבינו קם ממקומו עם הספר בידו, הושיט את ידו הימנית - ובידו השמאלית המשיך להחזיק את הריטב"א וללמוד מתוכו, ודבר זה חזר על עצמו גם כשהלבישו ידו השמאלית, אז אחז את הריטב"א בידו הימנית, והמשיך בלימודו ועיונו, ורק לאחר שגמרו להלבישו, סגר את הספר ונכנס להתפלל...

היה זה מחזה יום יומי, כיצד הרב מתקשה להתנתק ממשוש חייו - התורה הקדושה.



2.

בשנת התשל"א הגיע מרן לשיבת 'הנגב' בנתיבות, למסור שיעור לתלמידים. לאחר השיעור עלה מרן יחד עם ראש הישיבה, הגאון רבי יששכר מאיר זצ"ל, למעונו של הבבא סאלי זצ"ל.

בבא סאלי חלק לרבינו כבוד מלכים, וסיפר למרן: "שנים רבות כבר חיכיתי לראות את כבודו, ולמדתי בספרך 'יביע אומר' עוד בהיותי במרוקו, אך עתה אני מבקש מכבודו, שיואיל נא בטובו להתעכב עימנו, ונקיים סעודה חשובה, ועל ידי זה אולי נזכה לקרב את הגאולה ולהביא את המשיח! כי 'בההיא שעתא דחדוותא דרבנן אתיא הגאולה' (בשעת שמחת החכמים, יכולה לבוא הגאולה)".

נענה מרן והתנצל בפני הבבא סאלי, באומרו: "אני מצטעה, לא אוכל להתעכב, מאחר וממתנינים לשיעורי ציבור גדול בבני ברק, וגדול תלמוד תורה אפילו יותר מבניין בית המקדש!..."

3.

מרן עסק בתורה והגה בה בכל רגע ורגע במשך ימי חייו, בבחינת 'באהבתה תשגה תמיד'.

גם בעת שהרים תינוק והניחו בזרועותיו להרגיעו, היה שר ומזמר לו להרגיעו, ואיזה שיר היה שר? שירת התורה! היה ממשיך בלימודו, כשהוא אומר את המילים של הגמרא במנגינה רכה, והתינוק נח ומתרפק על זרועותיו...

4.

בשנת תשל"ה עלה מרן הגרי"ש אלישיב זצ"ל לביתו של מרן הרב עובדיה זצ"ל, לקיים ביקור חולים. הרב אלישיב התעכב בביקור, והאריך בדיבורו יותר מהרגלו. בצאתם מן הקודש, הביע חתנו הרב זילברשטיין את תמיהתו בפני חמיו: "מפני מה ראית לצאת מגדרך בביקור זה, ולהרבות בדברים?"

נענה הרב אלישיב: "ראה את גודל אהבת התורה של הגאון רבי עובדיה. זה עתה נפל למשכב רק מפני שעלה על סולם בחדר הספרים כדי לעיין באחד הספרים, ומרוב שקיעותו בתורה בהיותו מעיין בספר, שכח שעודנו עומד על הסולם, ומיהר עם הספר ללכת לכתוב מה שנתחדש בדעתו, וכך מעד, נפל ונחבל. לכבוד תורתו של גאון כזה, שאהבת התורה ושקידתה הנדירה בוערת



בעצמותיו, עד שבעת לימודו אינו שם לב כלל למה שקורה עמו, ראוי שאחרוג מגדרי!"

5.

תלמיד חכם אחד, עבר צינתור בבית החולים 'הדסה עין כרם' בירושלים. וכך סיפר: "כשהתעוררתי מהצינתור, הייתי חלש מאד, שכבתי על המיטה בבית החולים באפיסת כוחות נוראית. כשנכנס הפרופסור לבקרני, הביט בי בתמיחה, ושאל: 'איפה ספר הלימוד שלך?' ענית לו שתמו כל כוחותי, וכעת איני מסוגל אפילו לחשוב בלימוד, כל שכן שלא להחזיק בידי ספר. נענה הפרופסור ואמר לי: 'לפני שנה עבר כאן צינתור מרן הרב עובדיה יוסף, הוא מבוגר ממך בעשרות שנים, כשנכנסתי אליו לבדיקה זו, מיד אחרי הצינתור, הוא אחז ספר לימוד בידו והיה שקוע בו...'".

6.

בכל עת ובכל זמן היה רבינו שקוע בלימודו, והיו דברי התורה שגורים על לשונו. בכל פעם שנשאל שאלה בהלכה קלה או חמורה, השיב על אתר והסיר כל הספיקות.

פעם אחת, לפני כחמישים שנה, נכנס רבינו לחנות הירקות של הצדיק רבי דוד סימן טוב ע"ה. רבי דוד היה איש ספר, והחזיק את חנות הירקות היחידה בשכונת הבוכרים, עם השגחה בענייני שמיטה למהדרין. מדי חודש בחודשו, היה משגר פירות וירקות לביתו של רבינו.

שם, בחנותו של הצדיק, פגש לפתע הרב עובדיה זצ"ל את הגאון רבי יהודה ארי חיימוף זצ"ל, שהעלה בפניו שאלה הלכתית שהסתפק בה לאחרונה.

על אתר החל רבינו לפלפל עמו ולהשיב לשאלתו של רבי יהודה, כשהוא מתבל את דבריו בראיות נכוחות מהש"ס ומהפוסקים. הצדיק בעל החנות שמח מאד על הזכות שנפלה בחלקו, ומיד נעמד בפתח החנות כשהוא מונע מכל הקונים הבאים להיכנס לחנותו, ומבקש מהם לשמור על שקט, שלא יפריעו מלדון ולישא וליתן בדברי תורה בחנותו. לאחר מכן, כששב לביתו, סיפר זאת בערגה רבה לבני ביתו, והיה לו אותו היום כיום חג.

שיר

נשיר עם הילדים:

'תגיד לי מה יותר מתוק מדף גמרא, מסברא טובה ברמב"ם... תגיד לי מה יותר מתוק
תגיד לי מה, זה גם עולם הזה, וגם עולם הבא..."



משחק | אוהבים את התורה!

משפט פתיחה:

אהבה באה מהכרה וידיעה של המעלות והיתרונות. כדי לאהוב את התורה ולהתענג עליה, עלינו להכירה!

הסבר כללי:

תחרות בין שני ילדים כל פעם, על הכרת הגמרא. בזמן הקצר ביותר.

חומרים נדרשים:

שני כרכי גמרא, עדיף מאותה מסכת ובאותו גודל.

הסבר מפורט בשלבים:

1. נערוך בחירות בסניף, כל אחד ירשום 2 שמות של חברים שאיתם הוא רוצה להתחרות.
2. המדריך יערוך רשימה לפי הסדר, מי נבחר להתחרות במי, תוך השתדלות להתחשב ברצון החניכים.
3. כעת שני הנבחרים הראשונים, מתחרים זה בזה. בשלב הבא, שני הנבחרים הבאים בתור, וכך הלאה עד סוף הרשימה, וחוזר חלילה.
4. נעמיד שני שופטים. לכל מתחרה, שופט. המדריך יפקח מלמעלה.
דוגמאות לשלבי התחרות:
א. ללכת עם הגמרא בחיק, הכי הרבה סיבובים בכיתה, בתוך דקה.
ב. לומר הכי מהר כמה פרקים יש במסכת.
ג. למצוא הכי מהר את המהרש"א.

- ד. למצוא הכי מהר את הרא"ש.
- ה. למצוא הכי מהר דף גמרא מסויים.
- ו. להוציא מהתיק הכי מהר את הגמרא.
- ז. להעתיק שורות גמרא מסויימות הכי מהר. [זה לשיקולכם, תלוי ברמת הכתיב של החניך].
- ח. לקרוא בקול קטע גמרא הכי מהר.
- ט. תחרות תרגום מילים מארמית.





חכמת התורה

עם ישראל מעריך בכל הדורות את חכמי התורה, וכל העם נושאים עיניים אליהם, לקבלת עצה ותושיה בכל ענין.

חכמת התורה הנחתה אותנו בכל עת, מתוך אמונה שאין שום חכמה בעולם, המגיעה לחכמת התורה.

כך אנו שרים בכל הכנסת ספר תורה, בשמחת תורה ובשבועות: "מצות ה' ברה מאירת עיניים... עדות ה' נאמנה, מחכימת פתי!"

איפה אפשר לראות את חכמת התורה, עין בעין? הבה נחכים! (תרתי משמע...)



שאלה לדין

אני מביט סביבי, ומתבונן בהמצאת הנורה, הטלפון, המטוס... את כל אלו המציאו גויים, גם יהודים שאינם תלמידי חכמים נמצאים ברשימת הממציאים הגדולים. אז איפה אני יכול להבחין בחכמת התורה?

תשובה

תורת ה' שניתנה לנו בסיני, היא המקור של כל חכמות העולם, כפי שלמדונו רבותינו, שהקב"ה 'אסתכל באורייתא, וברא עלמא' - הסתכל בתורה, ולפיה ברא את העולם. לכן, התורה כוללת בתוכה את כל מיני החכמות.

פעמים רבות, משפטים עלומים המופיעים בדברי התורה ובדברי חז"ל, מתגלים לאחר אלפי שנים, ומתבררת החכמה המופלאה הטמונה בהם.

דוגמה: ידע עולמי, בלי אנציקלופדיה

הגמרא מלמדת אותנו (חולין נט, א), "היה מהלך במדבר ומצא בהמה שפרסותיה חתוכות, בודק בפיה, אם אין לה שיניים למעלה, בידוע שהיא טהורה, אם לאו - בידוע שהיא טמאה, ובלבד שיכיר גמל".

כלומר, יש לנו שני סימנים לדעת איזו בהמה טהורה ומותרת באכילה. בהמה שהיא מפריסה פרסה - פרסות רגליה סדוקות למלוא העובי, והיא גם מעלת גרה - חוזרת ומעלה את המאכל שבלעה כדי ללעוס אותו שוב, היא טהורה ומותרת באכילה. למרות זאת, קובעים חז"ל שאם מצאנו בהמה שלפי צורת השיניים ברור לנו שהיא מעלת גרה, אף שפרסותיה חתוכות ואיננו יודעים האם היא מפריסה פרסה או לא, אנו יכולים לאכול את בשרה - בתנאי שאנו יודעים שהיא לא גמל.

כיצד? הרי צריך שני סימנים?

התשובה נמצאת בהמשך הגמרא: "תני דבי ר' ישמעאל, 'ואת הגמל כי מעלה גרה הוא', שליט בעולמו יודע, שאין לך דבר מעלה גרה וטמא, אלא גמל! לפיכך פרט בו הכתוב".

כלומר, התורה כתבה שאסור לאכול גמל, למרות שהוא מעלה גרה, כי הוא לא מפריס פרסה. בכך מלמדת אותנו התורה, שבכל העולם כולו, אין לך שום בהמה שהיא מעלת גרה ולא מפריסת פרסה, חוץ מגמל! ברגע שאני יודע שהבהמה שלפני מעלת גרה,

ואני יודע שהיא לא גמל, אני בטוח שהיא מין בהמה טהורה!

אותו דבר לגבי הסימן השני - מפריס פרסה, אם אני מוצא בהמה שמפריסה פרסה, ואני לא יודע האם היא גם מעלת גרה, מספיק לי לדעת שהיא לא חזיר, ואני יכול לאכול את בשרה. **למה?** כי התורה מפרטת ואומרת, שרק החזיר הוא בהמה מפריסה פרסה שאינה מעלת גרה. כפי שכתוב שם בהמשך הגמרא:

”אמר רב חסדא היה מהלך בדרך ומצא בהמה שפיה גמום (חתוך), בודק בפרסותיה, אם פרסותיה סדוקות - בידוע שהיא טהורה, אם לאו - בידוע שהיא טמאה, ובלבד שיכיר חזיר. דתנא דבי ר’ ישמעאל, ואת החזיר כי מפריס פרסה הוא, שליט בעולמו יודע שאין לך דבר שמפריס פרסה וטמא, אלא חזיר, לפיכך פרט בו הכתוב.”

אתם תופסים כמה זה מדהים?!

ספר התורה, שמוחזק בידי עם ישראל כבר אלפי שנים, מעיד שאין בכל העולם בהמה מעלת גרה שאינה מפריסה פרסה, חוץ מגמל. ואין בכל העולם בהמה מפריסה פרסה שאינה מעלת גרה, חוץ מחזיר.

תגידו, איזו השקעה צריך לעשות כדי לבדוק את זה? בכמה יבשות צריך להסתובב? צילומים בג'ונגל, מחקר מדוקדק אחרי אינסוף מינים של בעלי חיים, תיעוד מפורט, צריך ידע עצום כדי לקבוע דבר כזה בוודאות!

הגמרא עומדת על הדבר המדהים הזה, כבר לפני כ-1500 שנה -זמן כתיבת הגמרא. ועד היום, עם כל המדע המתקדם, מחקרים חובקי עולם, גילוי יבשות ומסעות סביב כדור הארץ, עד היום לא נמצא פרט אחד ביקום שמכחיש את קביעת התורה!

זוהי דוגמא אחת לחכמה המופלאה הנמצאת בתורה הקדושה.

דוגמה נוספת: פלא הדבש

לפי התורה מותר לאכול דבש דבורים, למרות שהוא יוצא מגופה של הדבורה - האסורה באכילה. והסיבה? הגמרא (בכורות ז, ב) קובעת שהדבורים מכניסות את הדבש לגופן, אך אינן מייצרות אותו מגופן. הן פשוט מעבירות את החומר מהפרח אל הכוורת, ומאחסנות אותו שם, כדי שימצאו אותו לאכול ממנו בימות הגשמים.

לאורך שנים, הגמרא הזו נתפסה כלא מובנת. הרי נראה לעין שהדבורים אוכלות צוף, ומייצרות ממנו משהו אחר לגמרי - דבש! בודאי שיש שם חומרים נוספים! אבל ההלכה היהודית לא התרגשה מה'ממצאים', ודבש הדבורים עלה על כל שולחן יהודי כשר למהדרין.





רק בשנים האחרונות התברר למדענים, שיש לדבורה שתי קיבות, ייצור הדבש מתרחש באחת מהן, בתהליך מיוחד שמפיק דבש נקי שאין בו תערובת מגוף הדבורה, בדיוק כמו שחז"ל אמרו, שהדבש לא מכיל חומרים שאסורים באכילה. וחז"ל חיו לפני אלפיים שנה!

חכמת התורה עמוקה ורחבה, יש בתורה מדרגות על מדרגות של הבנה והשגה, וככל שמתקדמים ומעמיקים, רואים יותר ויותר, כל אחד על פי שורש נשמתו. חכמת התורה עוסקת בהתבוננות בתפקיד הבריאה בכללותה ובתפקיד של כל חלק וחלק בבריאה, במהותה של האנושות, ובירידה לשורש של כל דבר וסיבות התהוותו.

לעומת זאת המדע, אינו מתעניין בנשמת ושורש הדברים. המדענים אינם חוקרים את הסיבות לבריאת כל דבר ומה תפקידו בעולם, אלא כיצד הוא עובד ומה המנגנונים הפיזיים שבאמצעותם הוא עובד.

המדע, אפוא, שואל **כיצד**, ואילו חכמת התורה שואלת וחוקרת: **למה**.

המדע יכול לתאר תנועת גלקסיות ותזוזת כוכבים, אבל לא יודע להסביר מדוע השמש זורחת ממזרח ושוקעת במערב, מדוע הירח מקבל אור מהשמש, מדוע יש מספר כוכבים עצום וכיצד הכול משתלב במערכת העולם והבריאה.

המדע חשוב, גם ההלכה מתחשבת במדע כדי לקבוע כיצד על האדם לנהוג. כל יהודי מצווה לקבל את הוראות הרופא הנוגעות לשמירת הבריאות, ולהימנע מיציאה לטיול כאשר תחזית מזג האוויר מתריעה מפני סופה עזה. אך בל נשכח, שהתורה היא מקור כל החכמות בעולם!

סיפור | כבודה של מלכות

במסכת ברכות (נח, א) מסופר:

לאדם עיוור נהגו לקרוא בלשון נקיה - 'סגי נהור', ובעברית פשוטה - 'הרבה אור'. במקום לתאר את חסרונו, כינהו בלשון חיובית, ככיוול אורו רב יותר...

אולם אצל רב ששת (מאמוראי בבל, חי לפני כ-1800 שנה), שהיה עיוור, היה המונח 'סגי נהור' אמיתי ומדויק. חכמת התורה שלו, יכולת הקִּשְׁבֵּ כוח ההתבוננות שלו, חברו יחדיו, ויצרו עבורו ראייה טובה יותר משל אנשים שעיניהם בריאות ופעילות.

מעשה שהיה, כאשר כל בני העיר יצאו אל פתח העיר, לקבל את פניו של המלך שעמד להיכנס לתוכה. ומי מצטרף אל ההמון? רב ששת...

פגש בו יהודי רשע, ביקש להציק לו, ואמר: "הכדים השלמים, הולכים אל הנהר כדי לשאוב מים. אך להיכן הולכים הכדים השבורים?!"

הרי אתה, רבי, עיוור אתה, ואת המלך לא תוכל לראות, ומדוע יוצא אתה לקראתו?!"

אמר לו רב ששת ברוגע: "הצטרף בבקשה אלי, ותראה שלמורת המום שבי, אני יודע יותר ממך".

עמד האיש ליד רב ששת, וכשעברה השיירה הראשונה בקול רעש גדול, קפץ האיש וקרא "המלך עובד, המלך עובר!" אולם רב ששת נד בראשו ואמר: "עדיין לא, זה לא המלך!"

והנה שוב נשמע קול רעש ותכונה, חצוצרות חצרצו, ותופים הקישו, הלמות פרסי הסוסים נשמעו היטב, והאיש קפץ שוב בהתלהבות: "הנה, עכשיו המלך, הנה המלך!" ואילו רב ששת נד בראשו ואמר: "עדיין לא, זה לא המלך!"

השיירה השלישית קרבה אל היער, והפעם שררה דממה באוויר, התופים לא הלמו, החצוצרות שתקו, ואפילו קול פרסות הסוסים נשמע אצילי. האיש המלגל היה מיואש. איפה המלך? פספסנו אותו?

'עכשיו עובר המלך!' קרא לפתע רב ששת, לתדהמת האיש שלצידו.

ו... הוא צדק! לפתע ניבטו פני המלך מתוך הכרכרה, הוא נופף בידו לשלום, וכולם זעקו מלוא גרונם: "יחי המלך!"

יהודים יראי שמים בירכו בהתרגשות "ברוך שחלק מכבודו לבשר ודם", וייחלו בליבם להתגלות מלכות שמים, על ידי מלך המשיח, במהרה בימינו.

"איך ידעת טוב יותר מכולם, מתי מגיע המלך?" תמה האיש בפני רב ששת.

"פשוט מאוד", השיב הרב העיוור. "רבתי לימדו אותי, שמלכות הארץ דומה למלכות השמים, ובספר מלכים (-א יט), בעת גילוי ה' אל אליהו, כתוב 'וְרִיחַ גְּדוֹלָה וְחֹזֶק מְפָרֵק הָרִים וּמְשַׁבֵּר סְלָעִים לְפָנָיו ה', לֹא בְּרִיחַ ה', וְאַחַר הָרִיחַ רָעַשׁ, לֹא בְּרַעַשׁ ה', וְאַחַר הָרַעַשׁ אֵשׁ, לֹא בְּאֵשׁ ה', וְאַחַר הָאֵשׁ קוֹל דְּמָמָה דִּקְהָה...' מכאן למדתי, כי כבודה של המלכות בדממה דווקא, ולא ברעש וצלצולים".

ופני האיש חפו.



תובנה



הכל טמון בתורה! היא חכמת החוכמות וגאונות הגאונות. זה ספר החיים!
רוצים להצליח ולהתקדם? הבה נשקיע עצמנו בלימוד התורה, ונזכה לחכמה האמיתית
הגנוזה בה, החכמה המאירה את הנפש מבפנים ומעניקה לנו חכמת חיים אינסופית!

הפעלה | חכמת התורה: מלח

משפט פתיחה:

באמצעות ניסוי פשוט נמחיש את חכמת התורה.

הסבר כללי:

בניסוי זה נגרום לביצה טרייה לצוף בתוך כוס עם מים.

חומרים נדרשים:

- ביצה טרייה
- כוס
- מים
- מלח
- כפית

הסבר מפורט בשלבים:

1. בשלב ראשון נלמד קטע מרתק מהגמרא, שהוא דוגמה קטנה לחכמת המדע של חכמי הגמרא, כבר אז לפני אלפי שנים [שבת קח, ב, עם פירוש חברותא]:

"תני רבי יהודה בר חביבא: אין עושין מי מלח עזין ואפילו מועטין [ביום השבת אסור לייצר מי מלח חריפים, עם מלח רב]."

והוינן בה: מאי מי מלח עזין? [מה ההגדרה של מי מלח חריפים, שאסור לעשותם?]

רבה ורב יוסף דאמרי תרווייהו: כל שהביצה צפה בהן, שכח המלח מעכב את הביצה מלשקוע.

ובהמשך הגמרא:



כי אחא רב דימי, אמר: מעולם לא טבע גברא בימא דסדום [מעולם לא טבע אדם בים המלח, שכח המלח מעכבו מלטבוע].

אמר רב יוסף: הפוכה סדום והפוכה מילה! כלומר כשם שסדום נהפכה כך דברים שנאמרו בה הפוכים, דתיקשי: האם רק **גברא הוא דלא טבע**, הא **כשורא** קורה **טבע?**

אמר ליה אביי: לא מיבעיא קאמר: לא מיבעיא כשורא, דאפילו בכל מימות שבעולם לא טבע, אלא אפילו גברא, דטבע בכל מימות שבעולם - בימא דסדום, לא טבע. [קורה -קרש, אינה טובעת בכל ים, אבל אדם טובע בים רגיל, רק לא בים המלח].

2. היום נערוך ניסוי מפתיע שמוכיח כמה חכמה יש בתורה.
 3. אז מה עושים:
 4. ממלאים את הכוס במים (לא עד סופה כדי שיהיה מקום לביצה).
 5. מכניסים את הביצה לכוס.
 6. מה קורה לביצה? בגלל משקלה, הביצה שוקעת בתוך המים.
 7. מוציאים את הביצה מתוך הכוס ומכניסים לתוכה שתי כפיות מלח. מערבבים היטב ומניחים את הביצה בתוך הכוס פעם נוספת.
 8. מה קרה? הפעם הביצה צפה.
 9. למה זה קורה?
- בתחילה הביצה שקעה בתוך המים משום שהייתה כבדה מהם. כשהוספנו את המלח למים הפכנו אותם לכבדים יותר מן הביצה ולכן היא צפה.

מה למדנו?

חכמי הגמרא הבינו היטב בחכמות הטבע. לעיתים הם מגלים לנו מעט מחכמות אלו, אך בדרך כלל הם מכוונים אותנו אל חכמת דיני התורה, ממנה הם שאבו את כל הידע האחר...

הבה נלך בעקבותיהם, ונהיה חכמים בעצמנו...



יגעת ומצאת - תאמין!

כמה באמת צריך ללמוד? עד כמה צריך להתייגע? האם צריך ללמוד תורה כל יום, במשך כל היום? מה, זה באמת אפשרי?!
אם גם אתם שואלים כך את עצמכם, אתם לא לבד... ילדים רבים חוששים בדרך אל ההצלחה בלימוד התורה: האם גם אני מסוגל? האם אני באמת יכול? איך אשב על מקום אחד שעות רבות?
בואו נבחן את הדברים באומץ, ונגיע למסקנות. קדימה!



שאלה לדין

יצחקי, ילד מתוק בן עשר מסניף יחדיו בדרום, שואל שאלה יפה:
 כמה שעות ביום צריך ללמוד? אני לא מצליח ללמוד כל כך הרבה זמן ברצף,
 מה אני יעשה? אני חושב שזה מוגזם בשבילי מה שבחורי הישיבות עושים
 - לומדים יום שלם מ 9 בבוקר עד 10 בלילה, עם הפסקות לאוכל ותפילות.
 נראה לי שאני מסוגל מקסימום שעה ביום, לא כך?!

תשובה

יצחקי היקר, בכל גיל, כל אחד עם הכוחות שלו, צריך להשקיע וללמוד כמה שהוא
 יכול. אחד יכול עשר שעות, אחד יכול חמש, ואחד יכול שעה. אם תנצל את היכולות
 שלך, ותשקיע בלימוד התורה כמה שאתה מסוגל - וטיפה יותר, מהר מאוד תגלה
 שאתה מקבל מתיקות אדירה בתורה, ופתאום אתה מסוגל עוד... ואחר כך עוד קצת,
 ועוד...

עד שתזכה לנצל את מלוא יומך ללימוד תורה קדוש, מענג ומחכים... לגדול בן תורה
 אמיתי!

אז במקום להביט על סדר יומם של תלמידי ישיבה ולהישבר מכך, נביט אל תוך
 עצמינו, ונבחן כיצד אנו מסוגלים להוסיף וללמוד עוד תורה, ולהגיע למתיקות בלימוד
 התורה.

שאלה נוספת לדין

איך נדע כמה אנחנו יכולים? מי יכול להגיד לי האם אני באמת בנוי ללמוד
 תורה כמה שעות כל יום?

תשובה

בואו ננסה לחשוב, כל אחד ואחד לעצמו: כאילו קיבלתי עכשיו במתנה, משחק יקר

מהדוד שלי באמריקה, הכי חדש והכי משוכלל... כמה זמן הייתי מוכן לשחק בזה? ואם בתחילה לא הייתי נהנה, ולא הייתי יודע להסתדר עם כללי המשחק הבלתי מוכה, והשפה הזרה. הייתי ממחר להתייאש? להישבר?

מה פתאום... הייתי מנסה עוד ועוד, מתוך ידיעה שהמשחק הזה משוכלל ומקסים! ככה צריך ללמוד!

נדע שהתורה היא מתוקה ועריבה, ורק לפעמים אנחנו לא יודעים זאת. אבל אם נתאמץ **קצת** יותר, כבר נצליח לחוות זאת בעז"ה במידה גדושה!

שאלה נוספת לדיון

עד כמה עלינו ללמוד, האם יש סוף לדבר? יש כמות שאותה צריך לעבור?

תשובה

לתורה אין סוף, כמו שכתוב "אֲרַכָּה מֵאָרְץ מִדָּה וְרַחֲבָה מִנֵּי יָם" (איוב יא, ט). ממש כמו בים, ככל שמתקרבים יותר, ונכנסים אל תוך הים, רואים כמה הוא גדול, עמוק ועוצמתי.

ככל שנתפוס יותר מחכמת התורה, כך נבין לאן יש לנו עוד להתקדם. ילד קטן, שמתחיל ללמוד את אותיות ה-א' ב', חושב שאם רק יסיים את לימוד הקריאה, הוא כבר יידע הכל!

אך כשהוא לומד לקרוא, הוא פתאום תופס כמה ארוכים הספרים הממתינים לו...

כאשר הוא מתחיל ללמוד חומש, נראה לו שאם יידע את כל פרשיות התורה, הוא יידע הכל...

אחר כך הוא מגלה את המשנה, את הגמרא, את פירושי הראשונים והאחרונים, את השולחן ערוך ומפרשיו, ועוד ועוד...

איך יתכן שמשנה רבינו, האיש שקיבל בעצמו תורה מסיני, וידע את כל החכמה העצומה הזו, עליו מעידה התורה (במדבר יב, ג): וְהָאִישׁ מִשָּׁה עָנָיו מְאֹד, מְכַל





הָאָדָם אֲשֶׁר עַל פְּנֵי הָאָדָמָה". מה, משה לא ידע את מעלתו?
 אין זאת, אלא שדווקא משום שהוא ידע יותר מכולם, הוא הבין טוב מכולם את
 קטנות האדם אל מול חכמת הבורא יתברך...
 הבה נלמד, כדי לדעת כמה עוד יש לנו ללמוד ולהחכים...

שאלה נוספת לדיון

**מה יעשה ילד שלא מצליח? הוא מנסה כמה פעמים, ולא רואה שום
 התקדמות. איך יוכל להמשיך ולהתעקש להצליח בלימוד התורה?**

תשובה

הצלחה בתורה כרוכה בעמל, התעקשות ומאמץ. אין דרכי קיצור, אין 'לימוד קל'. רק
 עקשנות למען התורה והתמדה בה - מביאים הצלחה כבירה!
 משל למה הדבר דומה?

נשאל כל אדם - על איזה רופא היית סומך יותר, לו חלילה היית נזקק לניתוח מסוכן?
 האם על רופא במדינה כלשהי, שסיים את הלימודים תוך שנה אחת בלבד, ותוך שנה
 נוספת מונה למנהל מחלקה בבית חולים... או על רופא כאן בארץ ישראל, שצריך
 ללמוד למעלה מעשר שנים ולעבור עשרות מבחנים!

ברור שהרופא שעבר את כל המסלול, ולא עשו לו קיצורי דרך ופרוטקציות,
 הוא הרופא האמיתי והמקצועי ביותר.

והנמשל - התורה הקדושה. מי שרוצה באמת להתחבר לחיי לימוד התורה
 ולהצליח, חייב לעבור את כל הדרך עד לפסגה, בלי קיצורים.

אבל, בל נשכח!!!

בלימוד תורה, יש לנו מתנה גדולה מהקב"ה - שהיא כל כך מתוקה ונעימה,
 שממש כיף ללמוד אותה! אלא, שצריך קצת מאמץ בהתחלה. "כל ההתחלות קשות,
 מכאן ואילך - יערב לכם!" (עפ"י רש"י שמות יט, ה). רק אחרי שנקריב מעצמינו,
 נלמד גם בלי טעם וחשק, אז תגיע המתיקות הגדולה.

אשרינו!



שלושה סיפורים | האסלול להצלחה - עמל וישיבה!

סיפר האדמו"ר בעל "נתיבות שלום" מסלונים, לתלמיד:

"בהיותי ראש ישיבה, עמדתי פעם בפני סוגיא קשה במסכת יבמות, בה היה עלי למסור שיעור לתלמידי הישיבה. קושיא עצומה הטרידה אותי, ולא מצאתי דרך ליישבה ולהניח יסוד נכון. התיישבתי לעיין בדבר, ומולי הורה השעון על השעה שבע בערב. כשהתעוררתי מעיון הלימוד, הבחנתי שהשעה היא שתיים עשרה... מבלי משים עברו חמש שעות, ועדיין לא נמצא הביאור. קמתי ממקומי בפחי נפש, ועליתי על יצועי.

למחרת בבוקר, נצנצה במוחי דרך נפלאה ליישב את הסוגיא באור בהיר. באותה שעה, הבנתי את מאמר חז"ל 'יגעת ומצאת תאמין' - לא תמיד ההישגים באים בצורה ישירה יחד עם היגיעה, הנה במשך הלילה יגעתי ולא הגעתי לפשט הנכון, ובבוקר הגיע אלי התירוץ בדרך של 'מציאה'..."

סיפר הגאון החסיד רבי מאיר לוריא שליט"א:

אחד מזקני וחשובי תלמידי החכמים בטבריה, ישב כל ימיו ולמד תורה בהיכל ישיבת 'אור תורה', על ציון רבי מאיר בעל הנס בטבריה. בשולחן הסמוך למקום לימודו, ישב הדיין הגאון רבי אשר שולמן זצ"ל, תלמיד חכם עצום שהיה בקי בש"ס ובפוסקים, ונחשב לאחד מגדולי התורה בדורו. שמעתי מאותו חסיד, שהיה מהרהר לעצמו לפעמים: מדוע אני לא הצלחתי להגיע לאותה דרגה מופלאה בידיעת התורה, כמו רבי אשר? הרי גם אני ניחנתי ב"ה בכשרונות ברוכים, זכיתי להתמיד ולשקוד כרבי אשר, ומהו אם כן החילוק בינינו?

לבסוף יישב לעצמו החסיד: ההבדל נעוץ בצורת הלימוד. כשאני נתקלתי בקושיא סבוכה שהתקשיתי למצוא לה תירוץ, הנחתי לקושיא והמשכתי בלימודי. כאשר לא עלה בידי להבין את דברי התוספות, עברתי לתוספות הבא, המובן יותר. אך רבי אשר, כשנתקל בקושי בלימודו, לא נח ולא שקט עד שמצא תירוץ הגון. לפעמים היה עומד במקום אחד ולא מתקדם בלימודו במשך שלושה ימים, עד שיתבהר הענין. אין פלא אם כן, שצמח לגאון ולתפארת וקנה את קנין התורה.

הזדמנות מיוחדת: לימוד ביום חם

היום היה שרבי במיוחד, וחום נורא העיק על כולם. מאווררים ומזגנים לא היו



בנמצא באותם ימים, ותלמידי הישיבה ניצלו את הפסקת הצהריים להפוגה בחצר הישיבה. אגלי זיעה נטפו ממצחיהם, וקשה היה להיכנס לבית המדרש ולשקוע בלימוד.

חלף ראש הישיבה - האדמו"ר בעל "נתיבות שלום" מסלונים - על פני תלמידיו, ופנה אליהם בחיבה:

"יודעים אתם ודאי את דברי הרמב"ם, שמצות תלמוד תורה מחייבת גם את מי שחולה ומדוכא בייסורים (רמב"ם הלכות תלמוד תורה פרק א הלכה ח: "כל איש מישראל חייב בתלמוד תורה, בין עני בין עשיר בין שלם בגופו בין בעל יסורין בין בחור בין שהיה זקן גדול שתשש כחו). ומה אתם חושבים, שצריכים להיות באמת מדוכא בייסורים כדי לקיים את הרמב"ם הזה? מי שזכה להיות בריא בגופו, לא יזכה לקיים הלכה זו?

דעו, שגם ביום חם כזה, כאשר קשה מאד ללמד, ובכל זאת מתגברים ולומדים תורה, זה נחשב כמו לימוד תורה מתוך צער ויסורים. אם כן, יש לכם כעת הזדמנות מיוחדת לקיים את הפסק של הרמב"ם!"



לא רק שלימוד ביגיעה חשוב ומועיל יותר מלימוד ללא יגיעה, ביאר להם ראש הישיבה. לימוד בלא יגיעה משול למי שינסה להצית גפרור, על ידי שיניע אותו בנחת הלוך ושוב על פני הקופסא, בלא שפשוף חזק. וכי תידלק האש? לעולם לא... רק על ידי שפשוף חזק, יוצר החיכוך הנכון והאש תבער. כך יגיעת התורה, רק היא אשר תבעיר את אור הסוגיא במוחו של הלומד!

הבה נחפש צעד נוסף, אפילו קטן, שיפור בחיזוק והידוק הקשר שלנו עם התורה: להוסיף כמה דקות ביום, לחזור פעם נוספת, להוסיף משנה או הלכה. משהו, התקדמות, צעד נוסף, מאמץ מיוחד!

זה מה שישפר את הקשר שלנו עם התורה, וזה מה שיחלחל ויעבור לדור הבא. ככל שנוסיף ונרבה את המאמץ וההקרבה לתורה, נזכה לשפר את איכות החיים שלנו, וגם לזכות למימוש השאיפה הנכספת מכולן: 'ונהיה אנחנו וצאצאינו וצאצאינו... כולנו יודעי שמך ולומדי תורתך!' - אמנו!

חשק | דמויות ושאלות

משפט פתיחה:

משחק דמויות פופולארי, שתמיד כיף לשחק.

אורך:

חצי שעה בממוצע.

הסבר כללי:

תחרות קבוצות, מי תגלה ראשונה את הדמות שהמדריך בחר, וזאת באמצעות 21 שאלות בלבד.

חומרים נדרשים: אין.

הסבר מפורט בשלבים:

1. המדריך יחלק את הקבוצה ל 2 קבוצות שוות.
2. המדריך בוחר דמות או אישיות של אדם המוכר לכל החניכים. הדמות יכולה להיות דמות עכשווית או דמות היסטורית.
3. מטרת החניכים היא לגלות מי הדמות, עם מינימום שאלות.
4. כל קבוצה תבחר בתורה, כל פעם, את הנציג שישאל רק שאלה אחת. אני רשאי לענות רק ב'כן' ו'לא'.
5. "כאשר חניך חושב שהוא יודע מי ה"דמות" שנבחרה, יש לו את האפשרות לנחש. לכל חניך יש רק ניחוש אחד במהלך המשחק כולו!
6. אם הצליח מישהו לגלות, הקבוצה שלו מקבלת חמש נקודות בסיבוב הזה. אם לא, הקבוצה המקבילה מקבלת נקודה, וממשיכים עד שמישהו מגלה.
7. כך משחקים עד לגילוי הדמות.
8. מתחילים סיבוב נוסף עם דמות חדשה.



הערה:

יש לבחור דמות שכולם מכירים, אך קשה לניחוש.

תובנה:

”לא הביישן למד”, לימדו אותנו חכמינו, ”שאל אביך ויגדך, זקניך ויאמרו לך!” אם לא נשאל, לא נדע. תמיד נשאל ונברר, עד שנעמוד על האמת בתורה...



מה הבריות אומרות עליו: קידוש ה' של בן תורה

למות על קידוש ה' הוא אחת ממצוות התורה הנדירות והגדולות ביותר. אבל למות אפשר רק פעם אחת... אבל יש משהו יותר גדול מלמות על קידוש ה': בטח אתם תמהים: מהו?!

התשובה - לחיות על קידוש ה'!

כן, כן! אדם שחי על קידוש ה' זה נעלה אצל הקב"ה הרבה יותר מאשר למות על קידוש ה'.

אז איך עושים זאת? ומה הקשר לבני תורה?
הבה נתבונן ונחכים...



שאלה לדיון

האם יתכן שבן תורה יהיה אחראי יותר לחילול שם שמים חלילה, ממי שאינו בן תורה?

תשובה

התורה הקדושה אינה אוצר ידע בלבד, אלא היא דרך חיים. חכמת התורה לא נועדה רק להקנות ללומד ידיעות, אלא להפוך אותו לאדם איכותי ונעלה יותר. חכמת התורה חורטת בנפש האדם את רישומה, את צביונה ואת השפעתה. מדען, הוא אדם בעל ידיעות רבות ויכולת ניתוח והסקת מסקנות, אבל חכמי התורה הופכים מעצם עיסוקם בתורה לאנשים בעלי אישיות נעלה, השולטים על רצונותיהם ותאוותיהם, וכל חייהם מודרכים על ידי התורה.

ומה הקשר של זה לקידוש השם, או חלילה חילול השם?
נסביר:

כל אחת ממדינות העולם שולחת שגרירים למדינות אחרות. השגריר הוא אזרח מדינתו, וצריך כמובן לציית לחוקיה, אך מעבר לכך מוטלת עליו חובה כללית לפעול למען שמה הטוב של מדינתו, ולחזוק הקשר בינה לבין המדינה המארחת. כיון שהשגריר הוא נציג המדינה, לכל מעשה שלו יש משמעות גדולה יותר מזו של אדם פרטי, ויש לו השפעה על מעמדה וכבודה של המדינה כולה. אם שגריר צרפת בנורבגיה יתפס בגניבה, הוא ימיט בושות נוראיות לצרפת כולה... אם שגריר צרפת יציל ילד מדריסה, הוא יביא כבוד לצרפת כולה...

כל יהודי הוא 'שגריר' של הקב"ה בעולם! מצוות 'קידוש השם' מורה לנו לדאוג שגם אחרים יכירו את הקב"ה, יכבדו אותו ויקיימו את מצוותיו, וכך העולם יגיע לתיקונו. ה'קדיש' שאנו אומרים כמה פעמים ביום, הוא תפילה ששמו של הקב"ה יתגדל ויתקדש בעולם, וכולם יכירו במלכותו.

יהודי הנמצא בין גויים, שומר מצוות הנמצא בין אנשים שאינם כאלה, וכל מי שהוא תלמיד חכם או בן תורה, נושא באחריות לכבוד השם! אנשים מסביב מסתכלים עליו, ואומרים: כך נוהג יהודי / שומר מצוות / בן תורה. אדם כזה צריך להקפיד במיוחד על דרך ארץ, על יושר ועל דיבור והתנהגות בנחת ובמאור פנים. כאשר הוא נוהג כך, הוא מקדש את השם וגורם לכך שאנשים יכבדו את הקב"ה ואת תורתו, וירצו גם הם ללכת

בדרך זו, ועליו נאמר (ישעיהו מט, ג): 'שְׂרָאֵל אֲשֶׁר בָּךְ אֶתְפָּאֵר'.

לעומתו, אדם שלמד תורה אך אינו ישר, או אינו נוהג בדרך ארץ, מחלל בכך את שם ה', וגורם לאנשים לומר: 'פלוני שלמד תורה - ראו כמה מקולקלים מעשיו וכמה מכוערים דרכיו'. כדוגמה לדבר אמרו חכמים, שתלמיד חכם שיש כתם על בגדו, נענש על כך באופן חמור, כי הוא משניא את התורה על הבריות.

ככל שמעלתו של האדם גדולה יותר, עליו להקפיד יותר שכל מעשיו יהיו מתוקנים, ולהתרחק מכל דבר שיש בו גנאי ופחיתות, כמו בטלה, אכילה מופרזת וכדומה. על אדם כזה להתרחק אפילו מחשד של התנהגות לא נאותה.

רבי שמעון בן שטח היה מגדולי חכמי ישראל בתקופת החשמונאים. פעם באו תלמידיו ואמרו לו בשמחה: 'רבי, מעתה אינך צריך עוד לטרוח בפרנסתך!' שאל אותם: 'וכל כך למה?' אמרו לו: 'קנינו עבורך חמור מישמעאלי אחד, וכעת מצאנו שבצווארו של החמור תלויה אבן טובה'. שאל אותם ר' שמעון: 'האם בעל החמור ידע על כך?' אמרו לו: 'לא'. אמר להם: 'לכו והחזירו לו את האבן'. שאלו התלמידים: 'והלא לפי ההלכה אין חייבים להחזיר אבדה לגוי (שהרי גם הגוי אינו חייב להחזיר אבדה ליהודי)?' אמר להם: 'רוצה אני לנהוג לפנים משורת הדין כדי שהישמעאלי יברך את אלוקי ישראל, דבר זה חשוב לי מכל הממון שבעולם' (ירושלמי ב"ב ה).

סיפור | מלאכיה אוכליה בחינה

סיפור מאת חיים ולדר מתוך 'אנשים מספרים על עצמם'

מספרת דינה מהמרכז, לא לפני הקדמת רקע:

הורי הם אנשים יקרים וטובים שנתנו את הלב והנשמה, ולא חסכו מאיתנו את כל מה שהיינו צריכים. עם דגש על מה שאנחנו 'צריכים', כי יש ילדים רבים היום שמקבלים את כל מה שהם רוצים, אבל לפעמים מה שהם רוצים זה לא מה שהם צריכים, ולפעמים מה שהם רוצים זה משהו שהם ממש לא צריכים, ואפילו מזיק להם.

הם לא הסתפקו בכך, שהילדים יחשבו עליהם שהם הורים טובים. הם התאמצו להיות באמת הורים טובים, וזה אומר להחליט החלטות נכונות, ולהתמודד עם כך שלפעמים הילדים יכעסו ויתמרמרו ויחשבו שהם הורים לא טובים.

לכן, ההורים שלנו הקפידו שיהיה לנו אוכל בשפע, ביגוד טוב ומכובד, אך



לעולם לא הסכימו לשלם שש מאות שקלים על בגד שניתן לקנות כמוהו במאה שקל, רק בגלל שרקום עליו שם של חברה מפורסמת. מותגים? לא היה אצלינו דבר כזה.

על קניין לא ממש שמענו, גם מבחינה כלכלית וגם מבחינה חינוכית. אם צריכים בגדים, הולכים לחנות רגילה או לאיזו תופרת.

כמו כל הילדים, ביקשנו מההורים שלנו לצאת לחופשות. שיהיה ברוך, לא דיברנו על מלון. ההורים שלי לא היו יכולים לתפוס מדוע לשלם חמש מאות שקלים לבן אדם ללילה, רק בשביל לעבור מהדירה שלנו - עם חמישה חדרים מרווחים - לשני חדרים קטנים במלון.

נולדנו עם זה, גדלנו עם זה וחיינו עם זה ולא רע בכלל. כשביקשנו לצאת לחופשות, אבא שלי היה אומר: אין שום בעיה, אנחנו נצא לטיולים משפחתיים, טיול אחד גדול וטיול אחד קטן, כל שנה. 'טיול אחד גדול' זה אומר ללכת לסויר בנחל בצפון, לחרמון ולטבריה. ו'טיול קטן' זה באזור המרכז, איזה מעיין נחמד, או סויר בירושלים. יש לנו משפחה גדולה ב"ה, וכל נסיעה כזאת היתה מצריכה שכירת מיניבוס, הכנת ציוד ואוכל, ואנחנו היינו משתתפים בהכנות בהתלהבות רבה.

עוד כלל אחרון לפני שמפליגים לסיפור עצמו: אבא שלי היה מודיע לנו מראש מה התקציב לכל נסיעה, וגם היה מסביר לנו כמה עולה כל חלק בטיול.

ולמישהו שקופץ ומסיק מסקנות, שההורים שלי קמצנים, אתם מוזמנים לראות את הדירות שהם סייעו לילדיהם לקנות... ואז תחליטו שוב האם הם קמצנים, או פשוט מתנהלים נכון מבחינה כלכלית. למעשה ההורים שלי היו ועודם אנשים עם עין טובה ונפש רחבה, אבל רק לדברים שצריכים באמת.

אחרי ההקדמה הארוכה הזו, ניגש לסיפור עצמו!

היה זה לפני שנתיים, עוד לפני שהתארסתי. יצאנו לטיול גדול, זה אומר מיניבוס לצפון, שייט בכנרת, טרקטורונים. אבא הודיע לנו מה התקציב שלו וגם פירט מה הולך על מה, שיהיה ברור שאם נבקש משהו אחר, זה יהיה על חשבון שייט או טרקטורונים. בדרך החליטו ההורים שלנו שהמיניבוס יכנס לנתניה, נעשה חניית ביניים ונאכל מול הים. מול הים זה בחינם, אם לא תפסתם, ואת האוכל לקחנו מהבית, כך שגם זה בחינם... כך שידענו שהעצירה הזאת לא הולכת על חשבון אחת מהאטרקציות. ואל תצחקו בבקשה, ככה הורגלנו לחשוב, לא לקחנו בחשבון התפתחויות בעלילה.

כשהגענו לטיילת, אחד האחים שלי ביקש ללכת לשירותים. אבא שלי החל לחפש מקום, היו שם כמה מסעדות ואבא שלי טען שחייבים למצוא מסעדה כשרה. לא הבנו מה הקשר בין שירותים למסעדה כשרה, וכבר החלו לעוף בדיחות על זה, אבל אבא שלי הסביר שיש בעיה של חילול ה' שיראו יהודים חרדים נכנסים למסעדה שאינה כשרה, הרי אף אחד לא יודע לאיזו מטרה הם נכנסים. זה היה הסבר מוחץ, לא חשבנו על זה. נהג המיניבוס הוביל אותנו למסעדה כשרה למהדרין שהיתה ממוקמת בהמשך הטיילת, אני חושבת ברחוב בן עמי בנתניה, ושם הוא עצר ואבא שלי ואח שלי ירדו מהמיניבוס... מה שקרה שם הוא הסיפור שרציתי לספר.

בכניסה למסעדה עצרה אותם צעירה ושאלה אותם "כמה אתם?" אבא שלי אמר: "הבן שלי צריך לשירותים". היא היססה מעט ואמרה: "אוקי, בסדר", והם נכנסו. אבא שלי המתין בתוך המסעדה, כעבור שתי דקות אחי יצא מהשירותים, ובדיוק אז מנהל המשמרת במסעדה ראה אותו. הוא הבין מיד שהם לא נכנסו למסעדה כדי לאכול, והתחיל לצעוק: "זו מסעדה כאן, לא שירותים ציבוריים, באיזו רשות נכנסתם לכאן?!" אבי ואחי לא ענו, מנהל המשמרת המשיך לגעור בהם: "אתם אנשים דתיים, איך אתם מרשים לעצמכם להשתמש בשירותים בלי רשות?!"

אבא שלי נכנס לפלונטר רציני, הדבר הפשוט והמתבקש ביותר לעשות, היה לומר לו: "אדוני, אתה טועה, אני נכנסתי ברשות, קבלתי רשות מהמארכת הנצבת בפתח המסעדה להיכנס לשירותים". אבא שלי ידע שאם הוא יעשה את זה, הוא יפגע בצעירה ההיא, שבסך הכל עזרה לו, זו תהיה גם כפיות טובה וגם לשון הרע.

הצעירה עקבה מבחוץ אחרי הנעשה, והיא נראתה מתוחה ומפוחדת מאד. מצד שני, מה שקורה כעת זה חילול ה', הוא חייב להוכיח למנהל המשמרת, כמו גם לסועדים ששמעו את הגערות שלו, שהוא לא השתמש בשירותים ללא רשות. איך עושים את זה מבלי לפגוע בצעירה שעשתה להם טובה, איך אומרים לו את האמת, אבל בלי לגרום שיפטרו אותה?

אבא שלי הוא מתלמידי הרב גניחובסקי זצ"ל, ולמד אצלו בישיבת סלבודקא בבני ברק. רבי אברהם גניחובסקי היה אדם מאד חכם, ותמיד אמר: "כל בעיה אפשר לפתור בתשעים אחוז של שכל, ואם היא לא נפתרת אפשר להוסיף עוד עשרה אחוז של שכל ומידות טובות". אז אבא שלי חשב מה הרב גניחובסקי היה עושה, ובתוך שניות היה לו גם רעיון.



"אדוני היקר", הוא פונה למנהל המשמרת, "חבל שאתה כועס לחינם, אנחנו מתכננים לאכול כאן, לא רק שנינו, כל המשפחה שלנו תכף תכנס לכאן". אבא שלי לא שיקה, הוא לא אמר 'תִּכְנְנוּ', הוא אמר אנחנו מתכננים...

"או, סליחה!" התנצל מנהל המשמרת, "אני ממש מצטער. תבין אותי, פשוט יש אנשים שנכנסים לכאן בלי רשות לשירותים, ואני בטעות חשבתם..."

"זה בסדר", אמר אבי, "רק תגיד לנו איפה אנחנו יושבים".

"כמה אתם?" שאל מנהל המשמרת.

"תשע נפשות" אמר אבי, "תכף השאר מגיעים לכאן".

אחי כמעט התעלף, אבא שלי הולך להוציא עכשיו ארוחה לתשע נפשות, אבל אבי ציווה עליו לרוץ למיניבוס שלנו ולקרוא לנו למסעדה.

ראינו אותו מתקרב בריצה, בלי אבא שלנו ולא הבנו מה קרה. הוא עולה למיניבוס מתנשף: "בואו, תכנסו למסעדה, אנחנו נאכל שם".

"מה מסעדה?! איך?!" אנחנו שואלים.

הוא סיפר לנו במילים קצרות מה קרה שם, ואנחנו מיהרנו לרדת ולהתקרב לכיוון המסעדה. כבר בדרך התחלנו לדבר אם זה יהיה על חשבון האטרקציה או לא, ואם כן, על חשבון השייט או על חשבון הטרקטורונים, כי החוקים של אבא היו מאוד ברורים בעניין הזה, יש תקציב וממנו לא חורגים!

מצד שני, גם המסעדה היתה אטרקציה לא רעה בכלל. הרי בחיים לא היינו במסעדה, כזאת של שולחנות מפוארים, עם מפות ומפיות, תפריט, מלצרים שמתרוצצים וחשבון אסטרונומי.

נכנסנו בהמוננו למסעדה, ובינתיים כמה מלצרים עמלו לחבר שולחן לשולחן.



כולנו התיישבנו, משתדלים לשמור על ארשת מכובדת, לא לצחוק בקול, לא לאכול בידיים...

מלצר ניגש ושאל: "מה אתם רוצים להזמין?"

אבא שלי אמר: "תסביר לי איך עובד כאן".

הוא הסביר לו שצריך לקרוא את התפריט ולהזמין ממנו. ההורים שלי כמוכונ עיינו בתפריט, ואחרי שהתאוששו מההלם של המחירים החלו להזמין מנות שישיבועו את כולם.

זה היה בשבילנו באמת אטרקציה, איך אנחנו יושבים כמו מלכים וכולם משרתים אותנו, מביאים מאכלים ומשקאות. עצם הדבר לראות את אבא שלי ואמא שלי, אנשים כל כך שמרניים, יושבים במסעדה, זה היה טיול בפני עצמו. בין לבין התלחשנו על הסיבה שבגללה זכינו לאטרקציה הזו, ובאוויר היתה תלויה השאלה הגורלית איזו אטרקציה אנחנו נפסיד במקום זה. כבר השלמנו שנפסיד, השאלה איזה.

לקראת סיום הארוחה לפתע אנחנו רואים את כל המלצרים במסעדה, כולל מנהל המשמרת ועוד אדם מכובד שנראה כמו מנהל המסעדה. הם יצאו מהמטבח כשכל אחד מהם מחזיק מגש עם קינוח ועליו זיקוקים. הסתכלנו מסביב לראות איזה אדם חשוב סועד כאן עם פמלייתו, זה היה כמו טקס למלכים ונסיכים. כל הצוות מתקדם לאיטו וזיקוקים יוצאים מהעוגות ומהגלידות המגרות.

אבל הם לא נגשו לאף מלך ולאף נסיך, הם פנו היישר לשולחן שלנו, הקיפו אותנו, ואז בתנועה מתואמת הורידו את כל הקינוחים לשולחן שלנו. היינו בהלם. זהו, הלכו כל האטרקציות?

"מה זה?" אמר אבא שלי, "אני חושב שיש כאן איזו טעות, אנחנו לא הזמנו".

"זה בסדר" אמר האיש החשוב שבאמת היה מנהל המסעדה, "אתה באמת לא הזמנת, ואתה גם לא תשלם, זו מתנה של צוות המסעדה, לך ולמשפחה שלך היקרה".

הוא התיישב ליד אבא שלי וצוות המסעדה נשאר לעמוד. "תקשיב", הוא אמר, "אחרי שאתם התיישבתם, אמר לי אחד המלצרים שסיגל, המארחת שיושבת בכניסה, בוכה. הלכתי מיד לשם ושאלתי אותה מה קרה, היא לא כל כך רצתה לספר לי אבל אני לחצתי עליה, ואז היא סיפרה לי בחשש מה שקרה. 'אני



נתתי רשות לבן אדם הזה להיכנס לשירותים, ואז מנהל המשמרת צעק עליי ואני הייתי בטוחה שהלך עלי, שמפטרים אותי עכשיו, כבר חשבתי לעצמי איפה אני הולכת לעבוד מעכשיו, הייתי בטוחה שהוא יספר לו שאני הרשיתי את זה, הייתי במתח נורא, ואז להפתעתי אני קולטת שהבן אדם הזה החליט לקחת ארוחה לו ולכל המשפחה הענקית שלו, העיקר לא לפגוע בי'.

וכאן היא שוב התחילה לבכות. 'אני בוכה מהתרגשות, הבן אדם הזה עשה את זה כדי להגן עלי, בחיים לא התחשבו בי ככה, אין בני אדם כאלה בעולם!' "בזמן שאתם אכלתם כאן, אנחנו במטבח כל הצוות, התרגשנו מהמעשה הנאצל והמתחשב שלך, וזו המתנה שלנו אליך מכל הלב. וחשוב לי שתדע שאין אנשים כמוך בעולם שלנו, והילדים שלך יכולים להיות גאים בך", ככה הוא אמר לאבא שלי, ואז הגיעה סיגל עצמה והודתה לאבא שלי ולכולנו ושוב החלה לבכות בהתרגשות. זו היתה חוויה שלא מהעולם הזה.

סיימנו לאכול את הקינוח ואז הגיע החשבון...

אבא שלי פתח את כריכת העור הזאת שבתוכה מגלים את החשבון, וגילה שאין שם שום חשבון, היה שם כרטיס הנחה של חמישים אחוז לפעם הבאה שנגיע למסעדה.

אבא שלי קרא למנהל ואמר: "כל הכבוד לכם על הפעם הבאה, אבל מה עם התשלום על הארוחה הזו?"

"הארוחה הזו היא בחינם", אמר המנהל, "המדיניות במסעדה שלנו - שלא לוקחים כסף ממלאכים..."

תובנה

מסיימת דינה:

יצאנו משם למיניבוס והמשכנו לצפון, עשינו את כל האטרקציות, גם את השייט, גם את הטרקטורונים, אבל ידענו שכזו אטרקציה מרגשת כמו שהיתה לנו במסעדה בנתניה לא נחווה לעולם. אני לא מתכוונת לאוכל, למרות שהוא היה טעים וערב לחיך. זו היתה הידיעה שאבא שלי עם החכמה והמידות הטובות שלו הצליח גם להתחשב בזולת, גם למנוע חילול ה' וגם לחולל קידוש ה' גדול.

חשקה | 48 דרכים לחכמה

משפט פתיחה:

משחק ניחוש פופולארי ומהנה. האתגר שבמסתורין לצד המוסר השכל שבו, יוצרים שילוב מנצח.

הסבר כללי:

הקבוצה בוחרת דבר אחד מתוך 48 דברים שתורה נקנית בהן, ועל המתנדב שיצא - לנחש מה נבחה, על פי שאלות.

חומרים נדרשים:

לשכפל את הנספח של 48 דרכים לחכמה, רצוי לגודל 3x3.

הסבר מפורט בשלבים:

1. המדריך תולה את 48 דרכים לחכמה במקום שכולם רואים.
2. כעת המדריך יבחר מתנדב לצאת החוצה ולהיות המנחש. אפשר לבחור על פי א' ב', או גילאים, או הגרלה.
3. החניך יוצא החוצה, והחניכים שבפנים בוחרים מידה מסויימת מ-48 קנייני התורה.
4. כשהחניך חוזר, עליו לגלות את הדבר שנבחה, על ידי שאלות. אסור לשאול שאלות ישירות ואסור לענות תשובות ישירות.
5. לדוגמא: נניח שבחרנו "בשמיעת האוזן".
החניך שואל "מה בחרתם?" ובתגובה, כל אחד עושה הצגה של תנועות הקשורות לשמיעת האוזן.
כשהחניך חוזר ושואל למשל "האם זה מתוך העשר הראשונים?" צריך לענות לפי מה שבחרנו, למשל "לא שמעתי טוב", "שמעתי בדברך משהו ייחודי..." וכן הלאה... כל התשובות שנוענה לו, קשורות לדבר שבחרנו.



6. המנצח: החניך שבתורו גילה הכי מהר את הדבר שנבחר (יצויין שלחניכים האחרונים יותר קל, כי הם כבר התנסו בפעמים הראשונות...).

הערות:

חשוב לבחור דברים שניתן להציג אותם בצורה הגיונית, כך שניתן לגלות תוך 5-10 שאלות.

ניתן להוסיף אתגר על ידי הקצבת מספר שאלות למנחש. נתון לשיקול דעת המדריך.

נספח | משנה במסכת אבות פרק ו' משנה ו'

גדולה תורה יותר מן הכהונה ומן המלכות, שהמלכות נקנית בשלשים מעלות, והכהונה בעשרים וארבע, והתורה נקנית בארבעים ושמונה דברים, ואלו הן,

- | | |
|----------------------|---|
| 1. בתלמוד, | 27. והשמח בחלקו, |
| 2. בשמיעת האזן, | 28. והעושה סיג לדבריו, |
| 3. בעריכת שפתיים, | 29. ואינו מחזיק טובה לעצמו, |
| 4. בבינת הלב, | 30. אהוב, |
| 5. באימה, | 31. אוהב את המקום, |
| 6. ביראה, | 32. אוהב את הבריות, |
| 7. בענוה, | 33. אוהב את הצדקות, |
| 8. בשמחה, | 34. אוהב את המישרים, |
| 9. בטרהרה, | 35. אוהב את התוכחות, |
| 10. בשמוש חכמים, | 36. ומתרחק מן הכבוד, |
| 11. בדקדוק חברים, | 37. ולא מגיס לבו בתלמודו, |
| 12. בפלפול התלמידים, | 38. ואינו שמח בהוראה, |
| 13. בישוב, | 39. נושא בעל עם חברו, |
| 14. במקרא, | 40. ומכריעו לכף זכות, |
| 15. במשנה, | 41. ומעמידו על האמת, |
| 16. במעוט סחורה, | 42. ומעמידו על השלום, |
| 17. במעוט דרך ארץ, | 43. ומתישב לבו בתלמודו, |
| 18. במעוט תענוג, | 44. שואל ומשיב שומע ומוסיף, |
| 19. במעוט שנה, | 45. הלומד על מנת ללמד והלומד על מנת לעשות, |
| 20. במעוט שיחה, | 46. המחכים את רבו, |
| 21. במעוט שחוק, | 47. והמכון את שמועתו, |
| 22. בארך אפים, | 48. והאומר דבר בשם אומרו, הא למדת כל האומר דבר בשם אומרו מביא גאולה לעולם, שנאמר ותאמר אסתר למלך בשם מרדכי. |
| 23. בלב טוב, | |
| 24. באמונת חכמים, | |
| 25. בקבלת היסורין, | |
| 26. המכיר את מקומו, | |



פירוש רבי עובדיה מברטנורא - למדריך:

באימה ביראה - שאין לבו גבוה עליו, שנאמר יום אשר עמדת לפני ה' אלהיך בחורב.

בשמחה - לפי שאין השכינה שורה מתוך צער, אלא מתוך שמחה.

בישוב - גרסינן. פירוש, בישוב הדעת.

במיעוט סחורה - דאמר מר [עירובין נ"ה] לא תמצא תורה לא בסחרנים ולא בתגרנים.

במיעוט דרך ארץ - שלא יהא מצוי עם בני אדם בשוק.

בקבלת היסורין - מקבל היסורין באהבה.

ומכריעו לכף זכות - שדן את חברו לזכות.

ומעמידו על האמת - רודף אמת ושלוש על הכל.

שומע - כל מה שרבו אומר לו.

ומוסיף - אבל לא לסתור את דברי רבו.

והמכין את שמועתו - כשהוא מורה הוראה, מכין באותו ענין שאמר לו רבו, אבל

אינו מוסיף דבר לומר שכך אמר לו רבו, אלא אם כן אמר לו רבו

בקבלת היסורין - כדאמרינן בברכות, אשרי הגבר אשר תיסרנו קה, אימתי, בזמן

שתורתך תלמדנו, שהקב"ה מביא יסורין של אהבה לעוסק בה, להרבות שכרו לעולם

הבא.

בעריכת שפתים - שאינו מגמגם בדברי תורה, אלא חותכן בלשון ומוציאן בפה, דאין

דברי תורה מתקיימין אלא בהוצאת הפה, דכתיב 'כי חיים הם למוציאיהם', אל תקרי

למוציאיהם, אלא למוציאיהם בפה.

באימה - כדאמרינן 'וגילו ברעדה', במקום שיש גילה שם תהא רעדה.

בשמוש חכמים - שדוחק ונכנס בכל מקום לשמוע דבריהן ולשמשן.

בדקדוק חברים - לומד בחבורה.

ופלפול התלמידים - שיפלפלו לפניו ויחכמוהו, כדאמרינן 'ומתלמידי יותר מכולם'.

המכיר את מקומו - שעוסק בתורה כל שעה, דמתוך כך מתקיימת תורתו בידו.

'מקומו' קרי לטעמים ולראיות שהוא מבין בהלכה, כדאמרינן בסנהדרין 'כשמלינין

את הדין למחה, המחייב אומר מחייב אני במקומי' - אותה ראייה ואותו טעם עצמו

שאמרתי אמש, שלא מצאתי ראייה אחרת לזכות, וכן המזכה.

השמה בחלקו - שאם דואג בעניינו, אינו מכין בה.

- סיג לדבריו** - שנימוקו עמו, ומביא אמתלאות להעמיד דברי רבו לבני אדם.
- ואינו מחזיק טובה לעצמו** - שאינו נושא חן בלבו על עצמו על שהרבה תורה, שהרי לכך נוצר.
- ואינו מגיס לבו בלמודו** - היינו שאינו מתגאה בפני הבריות.
- תוכחות** - דכתיב, 'הוכח לחכם ויאהבך'.
- ומעמידו על האמת** - על בוריה של הלכה.
- על השלום** - שאינו מיישב בדין, אלא עושה פשרה ברצון.

משרד ראשי: רחוב גבעת שאול 27, גבעת שאול, ירושלים
טלפון: 077-40-50-813 פקס: 153-524-236-122
דוא"ל: israelshilo@gmail.com



יחדין
ארגון נוער